

Υπόψη της Αρχειοθήκης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜ. ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΥΜΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΟΠΟΓΡ. ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ: Α'

Ταχ. Δ/ση : Αμαλιάδος 17
Ταχ. Κώδικας : 11523
Τ/ομοιότυπο : 2106437326
Πληροφορίες : Δημ. Μάμαλη
Τηλέφωνο : 2131515275
Η- Δ/ση : grammatela@dte.minenv.gr

ΑΘΗΝΑ 12-1-2010

Αριθ. Πρωτ. 011 / 1267 / 12

ΠΡΟΣ : Δήμο Αθήνας
Δ/νση Πολεοδομίας
Τμήμα Τοπογραφικό

ΚΟΙΝ :

ΘΕΜΑ : Επιτρεπόμενο ύψος στο ΟΤ.22 /78 Αθήνας (παρά τον Λόφο Φινόπουλου)

ΣΧΕΤ: Ερώτημα (φαξ) από 14/12/09 της Δ/σης Πολεοδομίας του Δήμου Αθήνας.

Επί του παραπάνω ερωτήματος σας γνωρίζουμε ότι το ΟΤ του θέματος εμπίπτει στις περιοχές του Β.Δγματος-ΦΕΚ 132/68 που εξαιρέθηκαν από την προσαύξηση ΑΝ.395/68 (βλ. εδάφιο (α) Δγματος και ερυθρά περιγράμματα στα διαγράμματα που το συνοδεύουν)

Με την Εγκ.112/86 ορίσθηκε ότι στις παραπάνω περιοχές (Ν.Αττικής - παράγρ. Α.1) εφαρμόζονται οι δικτάξεις της παρ.9 αρθρ.9 του ΓΟΚ/85

Εσωτ. Διανομή
Χρον. Αρχείο
Μάμαλη

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γ. ΜΑΝΟΥΡΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο Προϊστ. Τμήμ. Γραμματείας
δ/α

N. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΘΕΜΑ 2°

«Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτηρίου επί της οδού **Λομβάρδου 15**, στο **Πεδίο του Άρεως**, στην **Αθήνα**, φερομένης ιδιοκτησίας Δημ. Τσιαμπούρη, Μαρίας Ασημακοπούλου, Γεράσιμου Ζαχαράτου και Όλγας Γκράτζιου»

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων αφού έλαβε υπόψη:

- 1) Το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/61158/1664/2-7-2007 έγγραφο προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων
- 2) Τα σχέδια, τις φωτογραφίες και τα λοιπά έγγραφα του φακέλου.
- 3) Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α).
- 4) Το ν.3028/02 "Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α).
- 5) Την εισήγηση της Προϊσταμένης της ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠΠΟ, Αθηνών Αθανασιάδου η οποία αναφέρει:

Θέλω να πω ότι αυτά τα υπό εξέταση θέματα συμπεριλάμβαναν και το Λομβάρδου 20 και το Λομβάρδου 19, τα οποία εξετάστηκαν μεμονωμένα από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων και το μὲν ένα προτάθηκε ο χαρακτηρισμός του, το 20 συγκεκριμένα και το 19 ο μη χαρακτηρισμός και ήδη είναι κατεδαφισμένο.

Το αναφερόμενο στο θέμα κτίριο, φερόμενης ιδιοκτησίας κ.κ. Μαρίας Ασημακοπούλου και Δημ. Τσιαμπούρη, κατατάσσεται σύμφωνα με τα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά του χαρακτηριστικά στην περίοδο του μεσοπολέμου.

Πρόκειται για τετραώροφο κτίριο του οποίου ο τέταρτος όροφος αναπτύσσεται σε εσοχή. Η πρόσοψη του είναι συμμετρική ως προς τα ανοίγματα και επικριμένη με αρτιφισέλ κονίαμα.

Στο ισόγειο τοποθετούνται δύο εισοδοί στα άκρα της κυρίας οψής του, γεγονός το οποίο υποδηλώνει την χρήση του ως διπλοκατοικίας.

Η πρόσβαση στις εισόδους αυτές γίνεται με μαρμαρινούς αναβαθμούς. Οι θύρες είναι μεταλλικές απλής μορφολογίας και διαχωρίζονται από οριζόντιες ράβδους και υαλοστάσια.

Στα υπέρθυρά των δύο εισόδων διαμορφώνονται επιστεγάσματα με μικρή προεξοχή και πάνω από αυτά υπάρχουν φεγγίτες.

Η μία εκ των δύο εισόδων πλαισιώνεται με μαρμαρίνες παραστάδες και υπέρθυρο, ενώ στην δεύτερη, οι λαμπάδες κατασκευάζονται με καμπύλη απότμηση των ακμών στο επίκρισμα.

Στον Α' και Β' όροφο υπάρχουν δύο κεντρικοί εξώστες με κτιστό στηθαίο και μεταλλικό κυγκλίδωμα απλής μορφολογίας. Οι ποδιές των παραθύρων φέρουν πτυχωτή μαρκίζα.

Η ΕΝΜΑ, η οποία συνέταξε τον σχετικό φάκελλο του θέματος προτείνει τον χαρακτηρισμό του παραπάνω κτηρίου ως μνημείου από το ΥΠΠΟ.

Η Διεύθυνσή μας εξετάζοντας όλα τα στοιχεία του σχετικού με το θέμα φακέλλου θεωρεί ότι το κτίριο αυτό διαθέτει μεν κάποια χαρακτηριστικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου αλλά οπωσδήποτε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το κτίριο αυτό αποτελεί ένα από χαρακτηριστικότερα δείγματα της εποχής του.

Ο Ν. 3028/2002 εξάλλου καθιστά σαφές ότι, προκειμένου ένα νεώτερο των τελευταίων 100 χρόνων κτίριο να χαρακτηριστεί ως μνημείο από το ΥΠΠΟ,

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ**

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 4/21-2-2008

Αθήνα, **Πέμπτη 21 Φεβρουαρίου 2008**, στις **3.30 μ.μ.** στο Αμφιθέατρο του κτιρίου του ΥΠΠΟ, στην οδό Μπουμπουλίνας 20-22, συνεδρίασε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων όπως αυτό συστάθηκε με το ν.3028/02 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού» και συγκροτήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/67187/12-8-2005 και τροποποιήθηκε με τις Α5/36759/27-4-2006, Α5/39102/5-5-2006, Α5/43176/15-5-2006, Α5/61181/10-7-2006, Α5/9527/15-2-2007, Α5/36767/20-4-2007, Α5/48238/25-5-2007, Α5/110211/15-11-2007, Α5/110873/21-11-2007 και ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α4/Φ83/12272/1-2-2008.

Στη Συνεδρίαση παραβρέθηκαν:

1. Θεόδωρος Δραβίλλας

Γενικός Γραμματέας ΥΠ.ΠΟ. και Πρόεδρος Κ.Σ.Ν.Μ.

2. Αντώνιος Κλαδιάς

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους στο ΥΠ.ΠΟ.

3. Θεόδωρος Θεοχαρόπουλος

Αρχιτέκτων-Μηχανικός της Γ.Δ.Α.Μ.Τ.Ε. του ΥΠ.ΠΟ.

4. Παρασκευή Βασιλοπούλου

Προϊσταμένη Γεν. Δ/σης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠ.ΠΟ.

5. Άννα Κωτσοβίλη

Προϊσταμένη της Ε.Ν.Μ. Αττικής

6. Μαρία Καρδαμίτση-Αδάμη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π.

7. Παναγιώτης Καρύδης

Πολιτικός Μηχανικός, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

8. Γεώργιος Τσάρας

Γλύπτης, λέκτορας Τμημ. Εικαστικών Τεχνών & Εφηρμοσμένων Τεχνών, Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ/κης

9. Γεώργιος Στεφανόπουλος

Αρχιτέκτων-Μηχανικός, εκπρ. Τ.Ε.Ε.

10. Δημήτριος Παλιούρας

Προϊστάμενος Υ.Ν.Μ.Τ.Ε. Θεσσαλίας

11. Ελένη Μαϊστρου

Αρχιτέκτων-Μηχανικός, αναπληρ. Καθηγήτρια Ε.Μ.Π., εκπρ.Τ.Ε.Ε.

Στη Συνεδρίαση αυτή δεν προσήλθαν τα μέλη, αν και προσκλήθηκαν με το νόμιμο τρόπο: Π.Σαββίδου-Καραμπίνη, Μ.Μιχαηλίδου και η αναπληρώριά της Μ.Τσαντσανόγλου, Ν.Ζίας και η αναπληρώριά του Ο.Μεντζαφού-Πολύζου, Εμμ.Μπίρης και ο αναπληρωτής του Α.Κωτσιόπουλος, Ε.Καμπούρη και ο αναπληρωτής της Α.Πέππας.

Εισηγητές στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων ήταν οι:

Αθηνά Αθανασιάδου

Προϊσταμένη της ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠ.ΠΟ.

Νικόλαος Χαρκιολάκης

Προϊστάμενος της Δ.Α.Ν.Σ.Μ. του ΥΠ.ΠΟ.

Γραμματέας στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων ήταν η:

Κωνσταντίνα Κλάδη

Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

ΘΕΜΑ 2°

«Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του κτηρίου επί της οδού **Λομβάρδου 15**, στο **Πεδίο του Άρεως**, στην **Αθήνα**, φερομένης ιδιοκτησίας Δημ. Τσιαμπούρη, Ματίνας Ασημακοπούλου, Γεράσιμου Ζαχαράτου και Όλγας Γκράτζιου»

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων αφού έλαβε υπόψη:

- 1) Το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/61158/1664/2-7-2007 έγγραφο προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων
- 2) Τα σχέδια, τις φωτογραφίες και τα λοιπά έγγραφα του φακέλου.
- 3) Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α').
- 4) Το ν.3028/02 "Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α').
- 5) Την εισήγηση της Προϊσταμένης της ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠΠΟ, Αθηνάς Αθανασιάδου η οποία αναφέρει:

Θέλω να πω ότι αυτά τα υπό εξέταση θέματα συμπεριλάμβαναν και το Λομβάρδου 20 και το Λομβάρδου 19, τα οποία εξετάστηκαν μεμονωμένα από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων και το μεν ένα προτάθηκε ο χαρακτηρισμός του, το 20 συγκεκριμένα και το 19 ο μη χαρακτηρισμός και ήδη είναι κατεδαφισμένο.

Το αναφερόμενο στο θέμα κτίριο, φερόμενης ιδιοκτησίας κ.κ. Ματίνας Ασημακοπούλου και Δημ. Τσιαμπούρη, κατατάσσεται σύμφωνα με τα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά του χαρακτηριστικά στην περίοδο του μεσοπολέμου.

Πρόκειται για τετραώροφο κτίριο του οποίου ο τέταρτος όροφος αναπτύσσεται σε εσοχή. Η πρόσοψη του είναι συμμετρική ως προς τα ανοίγματα και επιχρισμένη με αρτιφισέλ κονίαμα.

Στο ισόγειο τοποθετούνται δύο εισοδοί στα άκρα της κύριας όψης του, γεγονός το οποίο υποδηλώνει την χρήση του ως διπλοκατοικίας.

Η πρόσβαση στις εισόδους αυτές γίνεται με μαρμαρίνους αναβαθμούς. Οι θύρες είναι μεταλλικές απλής μορφολογίας και διαχωρίζονται από οριζόντιες ράβδους και υαλοστάσια.

Στα υπέρθυρα των δύο εισόδων διαμορφώνονται επιστεγάσματα με μικρή προεξοχή και πάνω από αυτά υπάρχουν φεγγίτες.

Η μία εκ των δύο εισόδων πλαισιώνεται με μαρμαρίνες παραστάδες και υπέρθυρο, ενώ στην δεύτερη, οι λαμπάδες κατασκευάζονται με καμπύλη απότμηση των ακμών στο επίχρυσμα.

Στον Α' και Β' όροφο υπάρχουν δύο κεντρικοί εξώστες με κτιστό στηθαίο και μεταλλικό κιγκλίδωμα απλής μορφολογίας. Οι ποδιές των παραθύρων φέρουν πτυχωτή μαρκίζα.

Η ΕΝΜΑ, η οποία συνέταξε τον σχετικό φάκελλο του θέματος προτείνει τον χαρακτηρισμό του παραπάνω κτηρίου ως μνημείου από το ΥΠΠΟ.

Η Διεύθυνσή μας εξετάζοντας όλα τα στοιχεία του σχετικού με το θέμα φακέλλου θεωρεί ότι το κτίριο αυτό διαθέτει μεν κάποια χαρακτηριστικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου αλλά οπωσδήποτε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το κτίριο αυτό αποτελεί ένα από χαρακτηριστικότερα δείγματα της εποχής του.

Ο Ν. 3028/2002 εξάλλου καθιστά σαφές ότι, προκειμένου ένα νεώτερο των τελευταίων 100 χρόνων κτίριο να χαρακτηριστεί ως μνημείο από το ΥΠΠΟ,

θα πρέπει αυτό να διαθέτει ιδιαίτερα σημαντικά από αρχιτεκτονικής, μορφολογικής, πολεοδομικής, ιστορικής κ.α. άποψης, στοιχεία τα οποία είναι προφανώς ότι το εν λόγω κτίριο δεν διαθέτει.

Για τους παραπάνω λόγους εισηγούμαστε **τον μη χαρακτηρισμό** του κτιρίου, ιδιοκτησίας κ.κ. Δημητρίου Τσιαμπούρη και Μαρίνας Ασημακοπούλου, στην οδό Λομβάρδου 15, στην Αθήνα ως μνημείου από το ΥΠΠΟ, σύμφωνα με τον Ν. 3028/2002.

Στο σημείο αυτό τα μέλη συζητούν επί της εισηγήσεως.

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Σε αυτή τη φωτογραφία βλέπουμε το 19, όπως ήταν πριν κατεδαφιστεί και αριστερά του είναι το 22. Η οδός Λομβάρδου δηλαδή είναι αυτή που βλέπουμε.

Το κτήριο αυτό εδώ είναι το Λομβάρδου 15, που είναι σε αυτά που θα εξετάσουμε σήμερα. Αυτό είναι το 22 και δίπλα είναι το 20, αυτά βλέπουμε δηλαδή.

Και στο βάθος εδώ είναι το Λομβάρδου 11 και Μουστοξύδη. Και αυτό είναι στα υπό εξέταση. Εδώ είναι το 15, που σας είχα ξαναδείξει, τώρα φαίνεται καλύτερα, το 17 και το 19 που είναι αυτό που έχει πέσει. Το 11 είναι αυτό εδώ κάτω, μετά τη Μουστοξύδη. Υπό εξέταση είναι και αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Η Δ/ση εισηγείται το μη χαρακτηρισμό όλων αυτών των κτηρίων.

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Η Δ/ση εισηγείται το μη χαρακτηρισμό του γιατί ήδη και το Συμβούλιο και σε άλλη περίπτωση, αυτό εδώ που είναι παρόμοιο και παρόμοιας εποχής, είχε γνωμοδοτήσει το Συμβούλιο να μη χαρακτηριστεί. Αυτό είναι στην Καλλιθέα.

Αυτό εδώ που είναι της ίδιας εποχής και το θυμάστε που είχε περάσει. Δεν κηρύχθηκε. Και η εισηγηση της Δ/σής μας είναι ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του χαρακτηρισμού.

Π. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ: Είχε συζητήσει το Συμβούλιο την προηγούμενη φορά σε παρόμοια περίπτωση;

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Είναι παρόμοια περίπτωση αυτό το σπίτι που αναφέραμε.

Π. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ: Ναι, αλλά η Δ/ση δεν εισηγείται αυτοτελώς από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της και όχι συνδυαστικά και με μια απόφαση Συμβουλίου.

Α. ΠΑΛΙΟΥΡΑΣ: Αυτά έχουν έρθει εδώ με αίτηση των ιδιοκτητών ή με πρωτοβουλία της υπηρεσίας;

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Ξεκίνησε η ιστορία όταν είχε βγάλει άδεια κατεδάφισης το Λομβάρδου 20. Τον σταμάτησε ο ιδιοκτήτης του Λομβάρδου 15, βλέποντας τη μελέτη στην πολεοδομία βασικά.

Ε. ΜΑΪΣΤΡΟΥ: Δύο πολύ σύντομες ερωτήσεις. Υπάρχει κάποια λογική που κοιτάξατε τη συγκεκριμένη περιοχή; Μπορεί δηλαδή προχωρώντας λίγο στον ίδιο δρόμο να ξανά έχουμε τέτοιας μορφής κτήρια; Δηλαδή πώς ορίσατε την περιοχή αυτή; Αυτή είναι η πρώτη ερώτηση. Και η δεύτερη ερώτηση είναι τι συντελεστής δόμησης υπάρχει στην περιοχή, αν ξέρετε.

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Για το πρώτο είναι απλό. Όταν υπήρχε αυτή η ένσταση από την απέναντι ιδιοκτήτρια, η Εφορεία έκανε μια αυτοψία στην περιοχή και πρότεινε αυτά τα κτήρια. Δηλαδή πήρε βασικά τη Λομβάρδου σαν δρόμο και 2 κάθετους. Προφανώς αν επισκεφτεί κάποιος την ευρύτερη περιοχή του Γκύζη, υπάρχουν μεμονωμένα πολύ πιο αξιόλογα. Μεμονωμένα εννοώ διάσπαρτα σε όλη την περιοχή. Δεν είναι το ένα δίπλα στο άλλο, δεν είναι μέτωπο, αλλά υπάρχουν πολλά αξιόλογα και μπορεί να σας το επιβεβαιώσει και η κα Αδάμη, που είχαμε κάνει μαζί βόλτες.

Ε. ΜΑΪΣΤΡΟΥ: Για το συντελεστή μάλλον δε θα ξέρετε.

Α. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ: Το συντελεστή όχι δεν τον ξέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Στεφανόπουλε, μπορείτε να μας βοηθήσετε για το συντελεστή;

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι ότι βοηθάει αυτό, αλλά από τα περίξ κτήρια, δεν είμαι πρόχειρος, φαντάζομαι ότι πρόκειται μεταξύ 3, 3,5 - 4 ή κάτι τέτοιο. Από τις εικόνες των διπλανών κτισμάτων.

Α. ΚΩΤΣΟΒΙΛΗ: Εδώ βλέπω και σχετική έκθεση από το Τμήμα του Μετσοβίου Πολυτεχνείου, από τον κ. Ραφτόπουλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο οποίος τι ισχυρίζεται;

Α. ΚΩΤΣΟΒΙΛΗ: Ο οποίος λέει ότι αυτό που κηρύξαμε και τα γειτονικά τους ότι παρουσιάζουν ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά στοιχεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εντάξει, δε μας δεσμεύει η άποψή του.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Διαδικαστικά, επειδή υπάρχει μια ομάδα, κάποιοι ενδιαφερόμενοι, θα πρότεινα στο Συμβούλιο, αν υπάρχουν ερωτήσεις να τις θέσουμε και κάποιος να κάνει τις ερωτήσεις. Γιατί φοβάμαι μήπως γίνει και διάλογος με εντάσεις.

Έχουμε ένα σύνολο κτισμάτων. Αυτό το σύνολο θέλουμε να το αντιμετωπίσουμε ως μνημείο; Γιατί υπάρχουν και άλλες αντιμετωπίσεις, πολεοδομικών παρεμβάσεων και άλλα που μπορούν να γίνουν από άλλο φορέα.

Δηλαδή τελικά θα πρέπει να δεχτούμε ότι η κήρυξη επεμβαίνει πολεοδομικά; Εγώ δεν το δέχομαι προσωπικά. Αν θέλουμε πολεοδομικές επεμβάσεις, ας φροντίσουν τα αρμόδια Υπουργεία.

6α) Στο σημείο αυτό προσήλθαν η κα Ειρήνη Γρατσία, εκπρόσωπος της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και ο κ. Γιάννης Σαρηγιάννης, εκπρόσωπος της Σχολής Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, οι οποίοι αναφέρουν:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ως τι παρίστασθε εδώ, τι έχετε να μας πείτε; Τοποθετηθείτε, ναι.

Γ. ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ: Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και ειδικά η Σχολή Αρχιτεκτόνων έχει πάρει αποφάσεις πάρα πολλές για θέματα που σχετίζονται με Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων και προσπαθεί να διασώσει ό,τι υπόλοιπο υπάρχει από την υφιστάμενη αρχιτεκτονική και πολεοδομική κληρονομιά.

Με την ευκαιρία αυτή διοργανώνουμε μια ημερίδα αρχές Μαρτίου με θέμα αυτό στο οποίο προφανώς είναι προσκεκλημένο και το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων. Τη συνδιοργανώνουμε κατά πάσα πιθανότητα με το ICOMOS με το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων, με το Τεχνικό Επιμελητήριο και ίσως και κάποιους άλλους φορείς.

Προσπαθούμε εδώ και χρόνια να δώσουμε μια διάσταση, νομική αφενός και πολεοδομική αφετέρου, στο συγκεκριμένο πρόβλημα. Είχαμε κάνει μια ημερίδα πριν 4 χρόνια, το ίδιο. Είχαμε εκδώσει και κάποια τεύχη και κ. Γενικέ σας τα δίνω προς ενημέρωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι, πείτε μας σε σχέση με τις εξεταζόμενες υποθέσεις ειδικότερα. Μη μας πείτε συνολικά για τη δράση του φορέα.

Γ. ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ: Εκπροσωπώ τη Σχολή και είμαι υποχρεωμένος να πω 5 πράγματα, αν επιτρέπετε, αν έχω 5 λεπτά καιρό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δεν έχουμε χρόνο. Θέλω να εστιάσετε την προσοχή σας, σε αυτά τα εξεταζόμενα θέματα. Ανέφερα τις διευθύνσεις των κτηρίων που εξετάζουμε σήμερα, τι έχετε να μας πείτε σε σχέση με αυτά.

Γ. ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ: Τα συγκεκριμένα κτήρια αποτελούν μια ενότητα της αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου, η οποία είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή και ιδιαίτερα αξιόλογη για την αρχιτεκτονική κληρονομιά της Αθήνας.

Αποτελούν ένα τμήμα ιδιόρρυθμο, διότι δεν είναι οι 625 πολυκατοικίες που χτίστηκαν από το 1929 έως το 1939. Αποτελούν βασικά μικρά κτίσματα μονοκατοικιών ή διπλοκατοικιών ή έστω και μικρών πολυκατοικιών των 3 ή των 2,5 ορόφων περίπου.

Είναι τυπικά «bau haus» και τυπικά μοντέρνου κινήματος σε διάφορες μορφές αυτής της έκφρασης, είτε προς το λαϊκότερο είτε προς το επιστημότερο και το ευτύχημα είναι ότι αποτελούν μια πλήρη ενότητα την οποία είναι χρήσιμο να διαφυλάξουμε, όχι ένα – ένα μεμονωμένο κτήριο, αλλά σαν σύνολο οικιστικό, σαν σύνολο αυτής της εποχής. Δίνει δηλαδή την εικόνα μιας περιοχής, όπως ήταν εκείνη την εποχή του μεσοπολέμου. Βέβαια η Σχολή, πήραμε την εξής θέση. Ότι δεν είμαστε κάθετα υπέρ της προστασίας ως έχει αυτή η περιοχή, γιατί είναι και πολλά διώροφα και κάνουμε τον εξής συλλογισμό τον οποίο χρησιμοποιούμε και σε άλλες περιπτώσεις.

Αν το διώροφο κτήριο της εποχής εκείνης υφίστατο μια προσθήκη την εποχή εκείνη, τι θα κάναμε; Είναι σαφές ότι ένας αρχιτέκτονας της εποχής εκείνης, του 1935 π.χ., το κτήριο αυτό είναι του 1920, θα έβαζε έναν όροφο παραπάνω με τη μορφολογία και με τη γραμμή και με τις προϋποθέσεις εκείνης της εποχής.

Έτσι, δεν είμαστε αντίθετοι στο να προστεθεί 1 ή 1,5 όροφος, αρκεί αυτά να είναι στα πλαίσια εκείνης ακριβώς της εποχής. Αν δηλαδή επαναλάβουμε έναν τρίτο όροφο παραπάνω, δεν έχουμε κανένα πρόβλημα εμείς.

Όμως είμαστε κάθετοι στην κατεδάφιση, κάθετοι στην καταστροφή τους και βεβαίως κάθετοι στην ανοικοδόμηση πολλών ορόφων πάνω σε αυτό το κτήριο. Και αναφέρομαι σε περιπτώσεις παλαιότερες που έχω έρθει πάλι ως εκπρόσωπος της Σχολής, κτηρίων 10ορόφων επάνω σε νεοκλασικά, τα οποία έχουμε προσβάλλει στο Συμβούλιο Επικρατείας, έχουμε ρίξει τις αποφάσεις σας και παρακαλώ πολύ ρίξτε μια ματιά στο τεύχος με την ησυχία σας να δείτε ακριβώς τι καθεστώς προϋπήρξε όχι πριν από 1, 2, 3 χρόνια, αλλά εδώ και 50 χρόνια. Δεν αναφέρομαι σε άμεσο παρελθόν, αλλά δυστυχώς αναφέρομαι από το 1940 και δώθε. Το καθεστώς της καταστροφής της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΕΙΡ. ΓΡΑΤΣΙΑ: Εμείς στηρίζουμε την κήρυξη των κτηρίων αυτών ως συνόλου. Θα ξεκινήσω με μια γενική διαπίστωση που έχουμε κάνει. Τα τελευταία χρόνια στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς έρχονται συνεχώς καταγγελίες όπου δηλώνονται αλλοιώσεις και κατεδαφίσεις τέτοιων κτηρίων. Πρέπει να καταθέσουμε αυτό το δεδομένο για να συνειδητοποιήσει ο κόσμος και ο απλός πολίτης, αλλά και οι Υπηρεσίες ότι πρέπει να κηρυχθούν ή να διατηρηθούν αυτά τα κτήρια.

Υποστηρίζουμε ότι αποτελούν ένα σημαντικό δείγμα, το μοναδικό δείγμα στην περιοχή του Γκύζη, το οποίο αν δεν κηρυχθεί διατηρητέο θα καταστραφεί και φυσικά θα καταστραφεί ένα κομμάτι της αρχιτεκτονικής και της περιοχής, αλλά και της Αθήνας. Αποτελεί ένα μοναδικό δείγμα. Σας ευχαριστώ.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ – ΑΔΑΜΗ: Κυρία Γρατσία, με συγχωρείτε. Έχετε περιέλθει την περιοχή Γκύζη; Μιλάτε για μοναδικό δείγμα της περιοχής Γκύζη.

ΕΙΡ. ΓΡΑΤΣΙΑ: Την έχω περπατήσει αρκετά.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ – ΑΔΑΜΗ: Θεωρείτε ότι δεν έχει άλλα μεσοπολεμικά η περιοχή Γκύζη; Όταν λέτε «μοναδικό», σημαίνει ότι αν αύριο έρθει ένα άλλο, δεν θα είναι. Έχουμε τελειώσει, είναι το μοναδικό δείγμα. Θεωρείτε ότι είναι μοναδικό (;) διότι εγώ προσωπικά ξέρω καταπληκτικά δείγματα μεσοπολέμου προχωρώντας.

ΕΙΡ. ΓΡΑΤΣΙΑ: Ναι, κατάλαβα τι λέτε. Στη συγκεκριμένη περιοχή αποτελεί το μοναδικό δείγμα σύνολο, να είναι μέσα στις συγκεκριμένες οδούς, στις τρεις αυτές οδούς αυτά τα επτά κτήρια που έχει ακόμα κάποια που δεν έχουν ενταχθεί για να κηρυχθούν. Αν πάει κανείς παραπέρα, τις περπάτησα όλες τις οδούς, βρίσκει μεμονωμένα πολύ ενδιαφέροντα δείγματα, αλλά όχι όμως σαν σύνολο. Αυτό δεν μειώνει το να κηρυχθούν διατηρητέα αυτά.

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Λέγομαι Ματίνα Ασημακοπούλου. Είμαι συνιδιοκτήτρια του ακινήτου στην οδό Λομβάρδου 15. Είμαι υπέρ της διατήρησης. Εκπροσωπώ και μια ομάδα περιοίκων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα έχετε το λόγο τώρα. Περιμένετε, θα δοθεί στους ιδιοκτήτες ο λόγος.

Γ. ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ: Η έννοια του μοναδικού που έθεσε η κα Αδάμη θέλει λίγο συζήτηση. Με τη λογική αυτή θα μπορούσαμε αγαπητή συνάδελφος να τα γκρεμιστούμε όλα και να μείνουμε σε κάποιο τελευταίο και να λέμε «α, τώρα μας έμεινε το μοναδικό».

Εμείς επισημαίνουμε ότι αυτή η περιοχή έχει μια μοναδικότητα λόγω συνόλου και να τη διασώσουμε, σε μια Αθήνα την οποία την έχουν καταστρέψει εδώ και αρκετά χρόνια, εξ ου και το κείμενο που έδωσα στον κ. Γενικό και παρακαλώ πάρα πολύ, θα ζητούσα σαν Σχολή, στην οποία και ανήκετε κι εσείς κιόλας, μια ιδιαίτερη ευαισθησία σε οποιοδήποτε κτήριο κρίνουμε εδώ πέρα μέσα.

Όχι προσωπικά εσείς, αλλά το Συμβούλιο γενικότερα παρασύρεται από μεμονωμένες περιπτώσεις ή από μεμονωμένες καταστάσεις και έχουμε αποτελέσματα όπως εκείνο της Σταδίου και Κοραή το οποίο ρίξαμε στο Συμβούλιο Επικρατείας, όπως το άλλο στην Αμερικής και Σταδίου, το οποίο θα ρίξουμε κι αυτό επίσης, έχουμε ήδη θετική εισήγηση από το Συμβούλιο Επικρατείας και άλλα πολλά και γνωστά τα οποία γνωρίζετε καλύτερα, όπως κι εγώ.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν η κα Ειρ. Γρατσία και ο κ. Γ. Σαρηγιάννης.

6β) Στο σημείο αυτό προσήλθαν η κα Ματίνα Ασημακοπούλου, ο κ. Δημήτριος Τσιαμπούρης - συνιδιοκτήτες, η κα Σεμίραμις Μοσχοβάκη Πολιτικός Μηχανικός, ο κ. Γκριτζαλής - ιδιοκτήτης, η κα Λεκάκου, η κα Ιφιγένεια Χάνου - συνιδιοκτήτες και ο κ. Γεώργιος Κανάκης - ιδιοκτήτης στην οδό Λομβάρδου 20, οι οποίοι αναφέρουν:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο λόγος στους ιδιοκτήτες. Επειδή είστε αρκετοί, ειδικά αν ομονοείτε, όσοι εξ υμών ομονοείτε, δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνετε ο ένας τα λεχθέντα από τον προηγούμενο ή την προηγούμενη. Να πάμε γρήγορα. Ας ξεκινήσουμε. Αφού η κυρία από τη Λομβάρδου 15 και μάλιστα είναι και το πρώτο κατά σειρά κτήριο το οποίο ανέγνωσα, πήρε πρώτη το λόγο, ας ξεκινήσουμε από την κυρία που εκπροσωπεί.. Ή είστε ιδιοκτήτρια; Συνιδιοκτήτρια είπατε στη Λομβάρδου 15.

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Είμαι συνιδιοκτήτρια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και να προχωρήσουμε κυκλικά στους υπόλοιπους.

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Ευχαριστώ πολύ. Παρίσταμαι, όπως σας είπα προηγουμένως, τόσο ως συνιδιοκτήτρια του ακινήτου της οδού Λομβάρδου, όσο και ως εκπρόσωπος περιοίκων, κατοίκων της περιοχής;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι ποσοστό ιδιοκτησίας έχετε;

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Μαζί με τον σύζυγό μου τον κ. Τσιαμπούρη που είναι παρών, έχουμε το 55% της συνιδιοκτησίας.

Έχουμε το 55% της συνιδιοκτησίας της οικοδομής αυτής. Επίσης, όπως σας είπα, παρίσταμαι για ορισμένους περιοίκους. Έχω ήδη καταθέσει μια επιστολή της Επιτροπής Αγώνα για την προστασία του Πεδίου του Άρεως, η οποία συντάσσεται, επιθυμεί μάλλον, ζητά κι εκείνη να σωθεί η γειτονιά

μας, καθώς επίσης και καταθέσω σήμερα μια σειρά από έγγραφα, επιστολές που απευθύνονται στο Συμβούλιό σας από άλλους περιοίκους οι οποίοι υπογράφουν υπέρ της διατήρησης. Είναι όλοι κάτοικοι της οδού Λομβάρδου, της οδού Παράσχου και γενικά αυτής της συγκεκριμένης γειτονιάς.

Εδώ έχω ένα ντοσιέ το οποίο ήθελα να καταθέσω σε σας. Μπορείτε να το ξεφυλλίσετε. Είναι στοιχεία που αφορούν τη διατήρηση και επίσης για να βοηθήσω λίγο στη συζήτηση έχω ετοιμάσει ένα σκαρίφημα σε αρκετά αντιγραφα που μπορείτε να το μοιράσετε και να το δείτε. Είναι τα ακίνητα αυτά τα οποία η εισήγηση της Εφορείας προτείνει να διατηρηθούν.

Με ροζ χρώμα σημειώνονται όσα ακίνητα έχουν έρθουν σήμερα στο Συμβούλιό σας για να εξεταστούν. Με τη διαγράμμιση τη ροζ είναι δυο ακίνητα τα οποία ήταν επίσης στην πρόταση της Εφορείας, αλλά έχουν περάσει σε προηγούμενα Συμβούλια, είναι εκτός ημερήσιας διάταξης σήμερα και επίσης θέλω να πω, υπάρχουν δυο οικόπεδα ενδιαμέσως τα οποία δεν έχουν δομηθεί.

Επίσης ήθελα να πω ότι, δεν ξέρω για ποιο λόγο, μέσα σ' αυτό το σύνολο πρέπει να λάβετε υπόψη σας ότι υπάρχει και μια πολυκατοικία του '30, η οποία είναι στη Λομβάρδου 17. Αυτή είναι μια πολύ παλιά πολυκατοικία με καταφύγιο στο υπόγειο, με το έρκερ στην πρόσοψή της. Δεν ξέρω για ποιο λόγο δεν περιλήφθηκε σ' αυτό το σύνολο. Θα ήθελα όμως να το λάβετε κι αυτό υπόψη σας.

Είναι ανάμεσα στα άλλα μετά το Λομβάρδου 15. Ήθελα λοιπόν να σας πω ότι στη γειτονιά μας, που είναι βόρεια από το Πεδίου του Άρεως, έχει διασωθεί, κατά τη γνώμη μας κατά ευτυχή συγκυρία, ένα σύνολο από τέτοια μικροαστικά κτίσματα της περιόδου του μεσοπολέμου.

Αυτό το σύνολο αναπτύσσεται, όπως σας έδειξα, στην οδό Λομβάρδου στη συμβολή της με την οδό Μουστοξύδη. Η Αρχιτεκτονική Σχολή που ήρθε και διενήργησε αυτοψία στην περιοχή, όπως έκανε βεβαίως και η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων, είπε, και υπάρχουν αυτά τα στοιχεία μέσα στο φάκελο, ότι πρόκειται για μια εκτεταμένη νησίδα ιστορίας και μορφολογίας του μοντέρνου αρχιτεκτονικού κινήματος και ότι είναι ιδιαίτερη αξία για την αρχιτεκτονική και ιστορική μνήμη της πόλης μας.

Για το λόγο αυτό εμείς είμαστε θετικοί στη διατήρηση, στην πρόταση της Εφορείας όσον αφορά τη διατήρηση του δικού μας ακινήτου. Ήθελα όμως εδώ να σημειώσω το εξής, ότι καλό είναι να διατηρούνται μεμονωμένα κτήρια, αλλά ευχής έργου θα ήταν να μπορούν να διατηρούνται και σύνολα. Δηλαδή ενότητες κτηρίων που συγκροτούν μια περιοχή με πολεοδομική και ιστορική αξία και το λέω αυτό γιατί υπάρχει μια πολύ μεγάλη διαφορά, αν θέλετε κατά τη γνώμη μου, όσον αφορά την προστασία.

Είναι πολύ αποτελεσματικότερη η προστασία όταν αφορά ένα σύνολο από την προστασία μεμονωμένων κτηρίων, γιατί με τα μεμονωμένα κτήρια ο χαρακτηρισμός δεν μπορεί πολλές φορές να επαρκέσει για να αποκλειστεί η αλλοίωση του συνόλου και το λέω αυτό και από προσωπική εμπειρία, διότι σ' αυτό το σύνολο που βλέπετε εκεί στο σκαρίφημα υπάρχουν δυο ακίνητα για τα οποία δυστυχώς έχει εκδοθεί ήδη άδεια κατεδάφισης.

Μάλιστα το ένα απ' αυτά δεν το προλάβουμε και κατεδαφίστηκε. Είναι το Λομβάρδου 19. Δεν είναι στην ημερήσια διάταξη τη σημερινή. Το άλλο είναι το Λομβάρδου 20. Προσφύγαμε και για τα δυο στο Συμβούλιο Επικρατείας. Αναστείλαμε την κατεδάφιση των κτηρίων και ήθελα να σας πω ότι αν δεν είχαμε αναστείλει αυτή την κατεδάφιση, ίσως σήμερα να μην ερχόμασταν εδώ να συζητήσουμε και πολύ περισσότερο να μιλήσουμε για σύνολα, γιατί θέλω να σας πω ότι στη θέση αυτού εδώ του κτηρίου είχε μπει μπροσούρα

ότι θα κατασκευαζόταν αυτό το κτήριο. Οπότε αν κατασκευαζόταν ενδιαμέσως...

Αυτή είναι μια φωτογραφία που βγάλαμε από το Λομβάρδου 20 τις ημέρες που είχαν αποφασίσει την κατεδάφιση. Φανταστείτε λοιπόν ένα τέτοιο κτίσμα ανάμεσα στα υπόλοιπα; Ποιο είναι το σύνολο και τι νόημα έχει να περισώσουμε κάτι άλλο; Γι' αυτό λοιπόν θέλω να πιστεύω ότι η προστασία είναι πολύ αποτελεσματικότερη όταν αναφερόμαστε σε σύνολο και δεν αναφερόμαστε σε μεμονωμένα κτήρια.

Επειδή διάβασα λίγο, είμαι δικηγόρος, αλλά διάβασα αυτή την εποχή αρκετά πράγματα για την αρχιτεκτονική του μεσοπολέμου, βρήκα λοιπόν ένα άρθρο από μια ημερίδα του Καθηγητή κ. Μαρμαρά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Συντομεύετε παρακαλώ.

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Δεν ξέρω αν υπάρχει κι άλλος από τη δική μας την πλευρά, αλλά επιτρέψτε μου να πούμε κι εμείς τον πόνο μας. Θα μιλήσουν και οι άλλοι από την άλλη πλευρά.

Ο Καθηγητής Μαρμαράς συμπεραίνει σε ένα άρθρο του -το έχω μέσα στο φάκελο κι αυτό το άρθρο- ότι όταν υπάρχει γεωγραφική συγκέντρωση ιστορικών κτηρίων, όπως εδώ του '30, τότε κυρίαρχο κριτήριο για την υπαγωγή σε καθεστώς προστασίας δεν είναι η αποτίμηση της αξίας καθενός απ' αυτά τα κτήρια ξεχωριστά, αλλά η συνολική συνεισφορά τους στη διατήρηση του μεσοπολεμικού ύφους της πόλης, και μ' αυτή τη λογική ερχόμαστε σήμερα εδώ, και γι' αυτό διαφωνούμε με την εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ, η οποία ναι μεν αναφέρεται ότι αυτά τα κτήρια είναι αντιπροσωπευτικά δείγματα της εποχής, αλλά όχι ιδιαίτερα αξιόλογα, αλλά δεν κάνει καμία σκέψη γι' αυτό που ζήτησε η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων, δηλαδή για να αντιμετωπιστεί η περιοχή αυτή σαν ένα σωζόμενο σύνολο, σαν μια γειτονιά του μεσοπολέμου της τότε αναπτυσσόμενης Αθήνας.

Γι' αυτό λοιπόν εκφράζω την ευχή όλα τα κτήρια να τα αντιμετωπίσετε από κοινού και να είναι κοινή η τύχη τους. Και επιγραμματικά, αν μου επιτρέψετε, μόνο δυο πράγματα σε σχέση με την περιοχή και τα κτήρια αυτά.

Όλα τα κτήρια είναι συνεχόμενα. Το Λομβάρδου, τα δυο οικόπεδα που παρεμβάλλονται, έχω καταθέσει μέσα μια γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Πολιτισμού η οποία αναφέρει...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ποιο είναι το όνομά του;

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Του κ. Θεοφανόπουλου. Είναι γνωμοδότηση του 2003.

Ο κ. Θεοφανόπουλος λοιπόν είχε πει, ερμηνεύοντας τις διατάξεις του αρχαιολογικού νόμου, ότι όταν ένα κτήριο και νεώτερο μνημείο κριθεί διατηρητέο, τότε οτιδήποτε χτίζεται δίπλα του πρέπει να περνάει από τη δική σας έγκριση.

Θέλω λοιπόν να πω μ' αυτό ότι μπορείτε να διασώσετε ακόμη περισσότερο το σύνολο γιατί και τα οικόπεδα που υπάρχουν μπορούν να αποκτήσουν το ίδιο ύφος με τα υπόλοιπα κτήρια. Επίσης ήθελα να πω ότι τα πιο πολλά απ' αυτά τα κτήρια είναι κατακερματισμένες οι ιδιοκτησίες. Οι περισσότεροι συνιδιοκτήτες, θα ρωτήσετε και θα σας το πουν, δεν είναι κάτοικοι της περιοχής. Τα έχουν για εκμετάλλευση και οι άνθρωποι που τα νοικιάζουν τα αγαπούν και τα προσέχουν.

Και επίσης να σας πω ότι όλα κατοικούνται, εκτός από το ακίνητο που είναι στην οδό Λομβάρδου 9 και στην οδό Μουστοξύδη 8. Όλα τα υπόλοιπα είναι κατοικημένα. Οι περίοικοι επιθυμούν τη διατήρηση, όπως είδατε τις υπογραφές και θέλω να καταλήξω να σας πω για μια ακόμη φορά ότι αγαπάμε τη γειτονιά μας και θέλουμε να παραμείνει όπως έχει. Η φυσιогνωμία αυτής της περιοχής να μείνει όπως έχει. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μάλιστα, καλώς.

ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ: Συγγνώμη, για να το λέει η συνάδελφος. Θέλω να μας εξηγήσει εάν υπάρχει ένας από τους περιοίκους που να ενδιαφέρεται για τη διατήρηση των κτηρίων, για τη χρήση τους ως διατηρητέα, που να μην έχει εξαντλήσει το συντελεστή δομήσεως, γιατί απ' ό,τι είπε η συνάδελφος, η εκλεκτή συνάδελφος...

Προφανώς έχει σημασία. Να μας το πει. Όχι «αφήστε». Να μας το πει, γιατί λέει για υπογραφές και εγώ ξέρω ότι όλοι εξανίστανται, αλλά η κυρία έχει εξαντλήσει το συντελεστή της και σου λέει να κριθεί η αντιδικία ... για να μη μου κόβουν τη θέα και για τον ήλιο.

Η κυρία που μόλις μίλησε έχει τετραώροφο. Οι άλλοι που έχουν έναν όροφο να παραμείνουν εκεί για να μην της κόβουν τον ήλιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα τα πείτε. Θα έχετε το λόγο.

ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ: Όχι, θα τα πει η Αρχιτέκτων. Απλά αφού τώρα είπε η ίδια για τους περιοίκους, να μας εξηγήσει, ένας περίοικος υπάρχει που να έχει εξαντλήσει το συντελεστή του;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εντάξει, τώρα θα έχετε το λόγο, περιμένετε. Αφήστε με να διευθύνω τη συζήτηση για να βγάλουμε μια άκρη. Υπάρχει άλλος ιδιοκτήτης ο οποίος επιθυμεί το χαρακτηρισμό του κτηρίου του ως μνημείου; Θυμίστε μου το όνομά σας, σας παρακαλώ.

Η κα Ασημακοπούλου που μόλις μίλησε, τοποθετήθηκε υπέρ του χαρακτηρισμού του κτηρίου της ως μνημείου. Άλλος ιδιοκτήτης επιθυμεί; Όχι. Ωραία, ας ξεκινήσουμε τον κύκλο στους ιδιοκτήτες που δεν επιθυμούν το χαρακτηρισμό. Ο κύριος.

Γ. ΚΑΝΑΚΗΣ: Λέγομαι Κανάκης Γιώργος. Είμαι ο ιδιοκτήτης της Λομβάρδου 20, το οποίο δεν περνάει μεν σήμερα. Μισό λεπτό, με συγχωρείτε, έχω έννομο συμφέρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι θα πει έννομο συμφέρον; Δεν είμαστε Δικαστήριο εδώ πέρα.

Γ. ΚΑΝΑΚΗΣ: Όχι, έχω έννομο συμφέρον σε σχέση με όλα τα κτήρια και πρέπει να σας πω ορισμένα πράγματα τα οποία δεν είπα την προηγούμενη φορά επειδή είχε πάει 11 η ώρα και λυπήθηκα τους ανθρώπους που ήταν εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε, δεν εξετάζεται το Λομβάρδου 20. Αν τους λυπάστε, αφήστε τους να τοποθετηθούν κι αν περισσέψει χρόνος έτσι από γενναιοδωρία να σας τον δώσουμε.

Σ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ: Καλησπέρα. Λομβάρδου 7. Μοσχοβάκη Σεμίραμις λέγομαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κατοικείται το Λομβάρδου 7;

Σ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ: Ναι, κατοικείται. Κατοικείται. Εγώ κατοικώ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι ποσοστό ιδιοκτησίας έχετε;

ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ: 100%.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εσείς 100%;

Σ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ: Εγώ κατοικώ στο Λομβάρδου 7.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι είστε, ενοικιάστρια;

Σ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ: Είμαι ενοικιάστρια. Είμαι Πολιτικός Μηχανικός, δεν είμαι Αρχιτέκτονας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μιλάτε εκ μέρους τώρα του ιδιοκτήτη;

Σ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ: Εκ μέρους του κ. Μπαλάνη. Θα ήθελα να πω ότι τουλάχιστον για το Λομβάρδου 7 είναι ένα κτήριο δείγμα της εποχής, αλλά το Λομβάρδου 7 είναι στην εικόνα που βλέπετε το διπλά από το γωνιακό. Επίσης το Λομβάρδου 9 που αναφέρατε πριν κα Ασημακοπούλου κατοικείται το πάνω. Κατοικείται από ένα γραφείο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πείτε μας για το 7.

Σ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΗ: Το Λομβάρδου 7 είναι αυτό εκεί που βλέπετε στην εικόνα. Είναι ένα δείγμα της εποχής του μεσοπολέμου. Δεν είναι όμως από τα πιο χαρακτηριστικά. Είναι πάρα πολύ απλό. Δεν φέρει τα χαρακτηριστικά τα οποία θεωρώ ότι μπορούν να κριθούν διατηρητέα. Συν τοις άλλοις θα ήθελα να κάνω την εξής παρατήρηση. Εάν υπάρχει κάποιος λόγος τα κτήρια του μεσοπολέμου να κριθούν διατηρητέα, θα ήθελα η Επιτροπή να δώσει μια λίστα με κάποια κριτήρια που θεωρεί ότι αυτά είναι τα οποία πρέπει να τηρεί κάποιο ακίνητο έτσι ώστε να μπορεί να θεωρηθεί διατηρητέο. Το να κρίνουμε έτσι από την όψη με τα κριτήρια του καθένα σύμφωνα με την αισθητική του, αν είναι ωραίο ή αν έχει κάποια στοιχεία που πρέπει να το κρίνουν διατηρητέο, είναι σαφές. Θα πρέπει να γίνει μια πιο σαφής..

Αν υπάρχει τέτοιος σκοπός να διατηρηθούν τα ακίνητα του μεσοπολέμου, πιστεύω ότι θα πρέπει να υπάρχει κάποια λίστα με κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που να λέει ότι αυτά τα ακίνητα που έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά, που φέρουν αυτά τα στοιχεία, κρίνονται διατηρητέα. Έτσι τώρα ξαφνικά να κρίνουμε διατηρητέο ένα ακίνητο το θεωρώ ασαφές.

Ας υπάρχει κάποιος σαφής κανόνας γι' αυτά τα πράγματα, όχι έτσι ξαφνικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ωραία. Στις υπόλοιπες ιδιοκτησίες. Εσείς κύριε, ποια είναι η διεύθυνση του κτηρίου;

Κ. ΓΚΡΙΤΖΑΛΗΣ: Γκριτζαλής λέγομαι. Μουστοξύδη και Λομβάρδου γωνία.

Δεν υπάρχει κανένα αρχιτεκτονικό, κανένα σχέδιο, τίποτα. Είναι ένα κλασικό κτήριο, ένα απλό κτίσμα το οποίο είναι παλιό, είναι ετοιμόρροπο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κατοικείται;

Κ. ΓΚΡΙΤΖΑΛΗΣ: Κατοικώ εγώ και δίπλα κατοικεί και η κόρη μου στον ίδιο όροφο, το οποίο είναι ετοιμόρροπο εξωτερικά βέβαια. Από πάνω δεν υπάρχει πρόσβαση. Δεν έχει ασανσέρ καταρχήν. Οι ηλικιωμένοι άνθρωποι είναι εγκλωβισμένοι μέσα, δεν μπορούν να κατεβούν με τίποτα. Είναι κλεισμένοι δυο χρόνια μέσα γιατί δεν έχει χώρο να μπει ασανσέρ ούτε εσωτερικά ούτε εξωτερικά.

ΛΕΚΑΚΟΥ: Λεκάκου λέγομαι, από τη Λομβάρδου 22, Λομβάρδου και Ασωπίου. Για τους λόγους που προανέφεραν οι κύριοι, δεν θεωρούμε ότι πρέπει να διατηρηθούν. Υπάρχει ήδη πρόβλημα, το ασανσέρ, η θέρμανση. Δεν είναι κάτι το ιδιαίτερο. Αποψη μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πού διαμένετε;

ΚΑ ΛΕΚΑΚΟΥ: Εγώ στην Αγία Παρασκευή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μάλιστα. Η Λομβάρδου 22 κατοικείται;

ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΗ: Διπλοκατοικείται. Μένει η κυρία.

Ι. ΧΑΝΟΥ: Καλησπέρα σας. Χάνου Ιφιγένεια. Εκπροσωπώ και τους γιους μου, Χάνος Κωνσταντίνος και Χάνος Ιωάννης. Έχουμε μια πολυκατοικία ιδιόκτητη 50 - 50 με την κα Λεκάκου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πού, στη Λομβάρδου 22;

Ι. ΧΑΝΟΥ: Στο 22, μάλιστα. Γωνία Λομβάρδου και Ασωπού. Είναι παλιό σπίτι. Δεν νομίζω ότι πρέπει...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κατοικείτε εκεί εσείς;

Ι. ΧΑΝΟΥ: Βεβαίως, όλα νοικιασμένα είναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εσείς πού κατοικείτε;

Ι. ΧΑΝΟΥ: Στη Λομβάρδου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μάλιστα. Τι θέλετε εσείς;

Ι. ΧΑΝΟΥ: Δεν θα θέλαμε βγει διατηρητέο. Αυτό, είναι απλούστατο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μάλιστα, ωραία. Ο κύριος.

Γ. ΚΑΝΑΚΗΣ: Καλησπέρα σας. Κανάκης Γιώργος από Λομβάρδου 20. Εγώ είμαι η πέτρα του σκανδάλου διότι εγώ έβγαλα άδεια οικοδομής και άδεια κατεδάφισης δίνοντας το κτήριό μου αντιπαροχή, μην κάνοντας απολύτως

τίποτα παράνομο περνώντας το από την Πολεοδομία, περνώντας το από την ΕΠΑΕ.

Ο μηχανικός, ο κατασκευαστής τα έκανε όλα αυτά, με τον οποίο τώρα έχω βρεθεί ας πούμε να μου ζητάει 30.000 ευρώ. Δηλαδή όλη αυτή η ιστορία ήρθε πάνω στο κεφάλι μου. Όλη αυτή η ιστορία μου δημιούργησε τραγικά προβλήματα παντού και από κει και πέρα, χωρίς να παίρνω το χρόνο σας, ήθελα να σας πω τα εξής.

Εάν από το 2003, όπως διατείνεται η κα Ασημακοπούλου, υπήρχε μια πρόβλεψη να βγουν διατηρητέα τα κτήρια του μεσοπολέμου, αυτό το πράγμα γιατί δεν έγινε γνωστό από την πολιτεία; Αυτή τη στιγμή εγώ έχω βρεθεί σε απόγνωση επειδή αυτή τη στιγμή το κτήριο είναι ακατοίκητο. Έπαθε μεγάλες ζημιές επειδή είναι ακατοίκητο από το 2005. Δηλαδή 12 Δεκεμβρίου του 2005 βγήκε άδεια οικοδομής και άδεια κατεδάφισης και 29 Δεκεμβρίου πήγε νομιμότητα η κα Ασημακοπούλου στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο αποφάσισε ανάκληση της άδειας κατεδάφισης.

Εγώ έκανα όλα τα νόμιμα. Μετά ήρθα στο δικό σας Υπουργείο, έκανα αίτηση και τα πάντα ό,τι έπρεπε. Αυτή τη στιγμή εγώ θέλω να σας πω κάτι γενικά σε σχέση, θα σας μοιράσω μετά και ένα υπόμνημα, δίκην υπομνήματος το οποίο έχω κάνει, όπου αναφέρω μέσα όλο το σκεπτικό που υπάρχει σε σχέση με τα κτήρια αυτά από την άποψη ενός ανθρώπου ο οποίος καταλαμβάνεται εξ απήνης, ενός πολίτη ο οποίος καταλαμβάνεται εξ απήνης και ξαφνικά το κτήριό του κρίνεται διατηρητέο.

Γιατί; Γιατί η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων έκανε ένα απλό έγγραφο σε όλες τις Υπηρεσίες με το οποίο λέει στο τέλος ότι είμαστε βέβαιοι ότι θα σταθείτε αρωγοί στην προσπάθειά μας να σώσουμε τα κτήρια. Ναι, αλλά όταν μου δίνει εμένα άδεια η Επιτροπή Αρχιτεκτονικού Ελέγχου, πείτε μου εγώ σε τι έφταιξα; Όπου και να το πω μου λένε: δεν βρίσκεις το δικίο σου, ζούμε στην Ελλάδα. Πού θα πάω εγώ να βρω το δικίο μου;

Από κει και πέρα πιστεύω ότι το θέμα του συνόλου ως σύνολο της Λομβάρδου, Παράσχου και Ασωπίου όντως είναι ένα σύνολο και επειδή δεν δέχομαι κάποιος να μου πει κάτι για τις ευαισθησίες μου, εγώ λέω ότι ναι, πιθανόν να έπρεπε να βγει διατηρητέο, αλλά πείτε μου σας παρακαλώ, εγώ όταν θα βλέπω κτήρια τέτοιου τύπου να κατεδαφίζονται, αθρόες κατεδαφίσεις μετά, τα οποία είναι παραδειγματος χάρη κτήρια όπως της Ηπείρου 17, βάσει του οποίου έγινε και το έγγραφο της ΕΝΜΑ, το κτήριο της Ηπείρου 17 χάθηκε, το οποίο ήταν πολύ ωραιότερο απ' όλα μαζί αυτά. Και το κτήριο της Ηπείρου 17 ανήκε σε έναν μεγαλόσχημο, ο οποίος κατάφερε και το κατεδάφισε.

Λοιπόν, επειδή αυτό, επειδή στην Ελλάδα ζούμε και επειδή πρόκειται να δω πολλά κτήρια σαν το δικό μου να κατεδαφίζονται, θα ήθελα, θα σας πρότεινα ότι αν υπάρχει μια τέτοια πρόθεση, θα έπρεπε να βγει ξαφνικά ένας νόμος ή ένα διάταγμα το οποίο να λέει: κτήρια τα οποία έχουν αυτά κι αυτά τα χαρακτηριστικά δεν επιτρέπεται να γίνει τίποτα, μέχρι να κριθούν. Γιατί να πάθω εγώ αυτό που έπαθα;

Άρα, δεν θέλω να σας πάρω άλλο το χρόνο σας, σας καλώ κι εγώ με τη σειρά μου όχι να.. Δηλαδή να μην τα κρίνετε αυτή τη στιγμή διατηρητέα. Εγώ προσωπικά δεν θέλω να κατεδαφίσω. Αυτή τη στιγμή δεν θέλω πλέον να κατεδαφίσω, αλλά δεν μπορώ να δεχθώ αυτή την αδικία για ιδιοτελείς λόγους να γίνει όλη αυτή η ιστορία και να κριθεί διατηρητέο το κτήριό μου, που όταν κριθεί διατηρητέο, εγώ προσωπικά θα ζητήσω όλα τα κτήρια απέναντι της ίδιας μορφολογίας να αλλάξουν τα κουφώματά τους από αλουμίνια που τα έχουν βάσει σε ξύλινα και γενικά να έρθουν όλα στη μορφή που ήταν όταν χτίστηκαν. Ευχαριστώ πολύ.

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ήθελα να ρωτήσω την Πολιτικό Μηχανικό ή κάποιον άλλον. Τι συντελεστή δόμησης έχει η περιοχή;

ΠΑΡΙΣΤΑΜΕΝΟΣ: 3,6.

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: 3,6. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι θέλετε κα Ασημακοπούλου;

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Αν μου επιτρέπεται, να δώσω κι εγώ μια απάντηση σ' αυτή την ερώτηση. Ο συντελεστής δόμησης είναι 3,6, η κάλυψη 70% και στις οικοδομικές άδειες που έχωβάλει σ' αυτό το φάκελο που κατέθεσα έχει δοθεί άδεια για την ανέγερση 7όροφης και 8όροφης οικοδομής με πιλοτή και υπόγειο.

Επίσης ήθελα να πω ότι βεβαίως κι εμείς δεν έχουμε εξαντλήσει το συντελεστή δόμησης. Αυτές οι οικοδομές που σας λέω, που επρόκειτο να κατασκευαστούν, έχουν ύψος 27 μέτρα. Εμείς έχουμε ένα 4όροφο κτήριο και ασφαλώς δεν έχουμε εξαντλήσει το συντελεστή. Επίσης ήθελα να πω όσον αφορά αυτό που ανέφερε η Πολιτικός Μηχανικός, ότι βεβαίως και τα κτήρια αυτά έχουν χαρακτηριστεί σημαντικά.

Στο ντισέ αυτό φαίνεται μέσα και επίσης σας καταθέτω ένα αντίγραφο, μια φωτογραφία από το βιβλίο «Σπίτια του '30», όπου αυτά τα δυο σπίτια Λομβάρδου 7 και Λομβάρδου 9 περιλαμβάνονται στα χαρακτηριστικά κτίσματα. Είναι ένας τόμος, εκδόσεις «ΝΗΡΕΑ» και είναι αυτά τα δυο κτίσματα μέσα.

Μ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: Εν πάση περιπτώσει, εμείς δεν είπαμε ότι τα κτήρια θα πρέπει να διατηρηθούν. Εγώ προσωπικά θα συμφωνούσα και τη γνώμη που διατύπωσε ο κ. Καθηγητής, ο κ. Σαρηγιάννης ότι ενδεχομένως, εάν υπάρχει δυνατότητα να ολοκληρωθούν κατασκευαστικά με τους όρους δόμησης που ίσχυαν εκείνη την εποχή, δηλαδή αν με το ΓΟΚ του 1920 μπορούσαν να πάρουν κι άλλο ύψος, να το πάρουν αυτό το ύψος, αλλά να μη χάσει η γειτονιά το χαρακτήρα της. Αυτό είναι το ζητούμενο για μας. Ευχαριστώ πολύ.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν η κα Ματίνα Ασημακοπούλου, ο κ. Δημήτριος Τσιαμπούρης, η κα Σεμίραμις Μοσχοβάκη, ο κ. Γκριτζαλής, η κα Λεκάκου, η κα Ιφιγένεια Χάνου και ο κ. Γεώργιος Κανάκης.

7) Την συζήτηση μεταξύ των μελών του Συμβουλίου κατά την οποία:

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Έχουμε οικιστικά σύνολα ή μεμονωμένα μνημεία; Δηλαδή εδώ έχουμε μια ιδιαίτερη κατάσταση και κτίσματα και εξέταση σαν σύνολο. Δηλαδή εμείς ας πούμε μπορούμε να κρίνουμε, υπάρχει κάτι σχετικά ως σύνολο ή θα κρίνουμε τα κτήρια;

Α. ΚΛΑΔΙΑΣ: Το άρθρο 6 δεν έχει ιδιαίτερη αναφορά σε σύνολα. Λέει: κηρύσσονται ως μνημεία τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της.. Είναι και προγενέστερα. Τα νεότερα που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας.

Δεν μιλάει για κατηγορίες για σύνολα. Όμως τα έχει βγάλει και η νομολογία. Δηλαδή τώρα άλλο να έχουμε ένα κτήριο και άλλο να έχουμε 5 - 6 κτήρια εκεί κοντά. Πρέπει να τα δούμε και απ' αυτή τη σκοπιά.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: ... να χαρακτηριστεί ως ιστορικός τόπος;

Α. ΚΛΑΔΙΑΣ: Όχι, ιστορικός τόπος δεν υπάρχει. Ιστορικός τόπος κηρύσσεται για εκτάσεις.. Τα νεότερα πρέπει να περιέχουν μνημεία μεταγενέστερα του 1830 είτε σύνθετα τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς

και ομοιογενείς χώρους και έχουν προστασία λόγω λαογραφικής.. Ιστορικός τόπος δεν ξέρω αν μπορούμε να το πούμε.

Π. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ: Είναι προφανές ότι το σύνολο εδώ είναι πιο ενδιαφέρον όλο μαζί από τα επιμέρους, γιατί τα επιμέρους έχουν αλλού ισχυρότερα, αλλά ασθενέστερα αρχιτεκτονικά στοιχεία. Σαν πολεοδομικό σύνολο είναι νομίζω πολύ πιο ενδιαφέρον. Και από την άλλη πλευρά, αν θυμάμαι καλά, έχει κηρυχθεί ένα κτήριο, το 20 της Λομβάρδου.

Ο μη χαρακτηρισμός και των άλλων, και των διπλανών θα οδηγήσει στο εγκλιβωτισμό του. Δηλαδή τι νόημα πλέον θα έχει και η κήρυξη εκείνου εάν κάποια στιγμή το περιβάλλουν κτήρια αλλότρια και επιθετικά από αρχιτεκτονικής απόψεως. Ευχαριστώ.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Εγώ προσωπικά για το θέμα υπ' αριθμόν 7 της διάταξης, για τα έξι αυτά κτήρια δεν νομίζω ότι διαθέτουν το οποιοδήποτε αξιόλογο, τόσο πολύ αξιόλογο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στοιχεία τα οποία να τα καθιστούν να χαρακτηριστούν.

Ενδεχομένως για το υπ' αριθμόν 6 θέμα της διάταξης θα μπορούσαμε να σκεφτούμε, αλλά θα ήθελα να διαχωρίσουμε. Δηλαδή όπως είναι και τα δυο θέματα διαφορετικά, να πάρουμε πακέτο το θέμα 7 και διαφορετικά το θέμα 6. Για το θέμα 7, δηλαδή συμφωνώ με την εισήγηση ότι δεν παρουσιάζουν κάτι το αξιόλογο σύμφωνα με το νόμο.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ - ΑΔΑΜΗ: Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα κτήρια αυτά αποτελούν ένα σύνολο μεσοπολεμικό. Το αν μπορούμε να τα θεωρήσουμε ιδιαίτερος αξιόλογα ή όχι, προφανώς θα έλεγα όχι, αλλά αντίστοιχα έχουμε κηρύξει σύνολα νεοκλασικά μικρών σπιτιών που επίσης ήταν της αυτής αξίας, όχι με τα ίδια χαρακτηριστικά προφανώς, αλλά κι αυτά δεν ήταν ιδιαίτερα αξιόλογα νεοκλασικά.

Δηλαδή φοβάμαι ότι υπάρχουν δυο κίνδυνοι σ' αυτό το θέμα. Ο ένας είναι να μην τα χαρακτηρίσουμε και αύριο να κλαίμε τα μεσοπολεμικά που δεν έχουμε και να χαρακτηρίζουμε τα χειρότερα απ' αυτά, γιατί αυτά είναι τα τελευταία λείψανα που έχουμε, αυτό που έχουμε πάθει στα νεοκλασικά.

Το άλλο πάλι είναι, αν τα κηρύξουμε όλα, φοβάμαι ότι κάποια απ' αυτά δεν μπορούν να σταθούν με τίποτα. Ίσως σαν κτήρια συνοδείας, αλλά είναι και συζητήσιμο. Αυτό που βλέπω απέναντί μου ας πούμε ακριβώς το γωνιακό είναι ένα από τα κακά δείγματα του μεσοπολέμου.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ - ΑΔΑΜΗ: Δεν ξέρω ποιο είναι. Αυτό ακριβώς που βλέπω απέναντί μου.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Λομβάρδου 9 και Μουστοξύδη.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ - ΑΔΑΜΗ: Ναι, έχετε δίκιο, Λομβάρδου 9 και Μουστοξύδη. Δηλαδή έχω την αίσθηση ότι ο αριθμός τους είναι τέτοιος που αν κηρύξουμε κάποια, εγώ τουλάχιστον προσωπικά πάλι έχω ένα σύνολο, χωρίς να είμαι αναγκασμένη να κηρύξω αυτά που δεν θεωρώ καλά. Όχι που δεν θεωρώ καλά, που δεν θεωρώ καν μέτρια. Θεωρώ αν θέλετε κακά, διότι και τα άλλα δεν είναι προφανώς τα καλύτερα, αλλά είναι χαρακτηριστικά δείγματα του ρυθμού.

Έχουν σωστά τοποθετημένες αναλογίες, τις διαστάσεις τους, τα πάντα. Δεν ξέρω κι αυτό είναι κάτι που πρέπει, εγώ τουλάχιστον πριν τα κηρύξω θα ήθελα να το ξέρω. Τι στατική επάρκεια έχουν αυτά τα κτήρια. Δηλαδή παίρνουν όροφο ή δεν παίρνουν όροφο από πάνω;

Το άλλο που επίσης δεν ξέρω, γιατί κι αυτό παίζει πολύ μεγάλο ρόλο, είναι την τυπολογία της κάτοψης. Έχουν γίνει αλλοιώσεις; Είναι χαρακτηριστικά δείγματα του μοντέρνου κινήματος; Όχι του bauhaous. Άλλα είναι «σπριν-βο», άλλα είναι bouhaous. Μη λέμε bauhaous. Bauhaous είναι ένα κομμάτι. Μοντέρνου κινήματος. Είναι και μέσα μοντέρνο κίνημα;

Παραδείγματος χάρη, η πολυκατοικία που βρισκόμαστε ήταν από τα αξιολογότερα δείγματα του μοντέρνου κινήματος. Τώρα στα χάλια που βρίσκεται από μέσα δεν θα την κήρυττε κανείς ποτέ. Τι κηρύσσουμε επομένως; «Φασαλισμ»; Όψεις; Κηρύσσουμε κατόψεις; Κηρύσσουμε σύνολο; Τι κηρύσσουμε;

Εγώ εδώ μέσα το έχω πει χίλιες φορές, θέλω και κάτοψη, έστω σε σκαρίφημα. Να ξέρω τι κηρύσσεται, αλλά δεν μπορώ να κηρύξω παρά φάτσες και σε κάποια απ' αυτά. Και δυο απ' αυτά πρόκειται για πολυκατοικίες, αυτό που είναι Λομβάρδου 20 και το Παράσχου και Μουστοξύδη.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: Και το 15 είναι πολυκατοικία.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ - ΑΔΑΜΗ: Ναι, αλλά μεγάλες, πολυώροφες πολυκατοικίες πολύ ψηλότερες από το 15. Το ένα δεν είναι καν θα έλεγα μοντέρνο κίνημα. Το Λομβάρδου 20 είναι ένας ύστερος, να τον πω ξεπεσμένο εκλεκτισμό; Ξεπεσμένο εκλεκτισμό αν θέλετε. Δεν είναι καν μοντέρνο κίνημα.

Το άλλο είναι ένα ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ εκλεκτισμού και μοντέρνου κινήματος. Οι αναλογίες των ανοιγμάτων δεν έχουν τίποτα με το μοντέρνο κίνημα. Είναι σαφώς αναλογίες εκλεκτισμού, έχει όμως τα έρκερ, έχει τις σιδεριές. Είναι κάτι ανάμεσα. Το ένα δεν νομίζω ότι θα κήρυσσα.

Το 22. Δεν νομίζω, και δεν νομίζω ότι υπάρχει και ανάγκη κήρυξης του διότι αυτά έχουν εξαντλήσει τους συντελεστές δόμησης, επομένως δεν έχουν και λόγο να κατεδαφιστούν εάν στέκουν καλά.

Εγώ προσωπικά θα κήρυσσα το Λομβάρδου 15, αφού το θέλουν και οι ιδιοκτήτες και τέσσερα από το θέμα 7 της διάταξης, διότι εκτός τούτου πραγματικά η περιοχή του Γκύζη έχει πολλά, έχει πάρα πολλά και στους επόμενους δρόμους και πολλά απ' αυτά είναι περίπου σύνολο με τη λογική που είναι αυτό όχι ακριβώς το ένα διπλά στο άλλο, αλλά μεσολαβεί μια πολυκατοικία, είναι ένα άλλο και έχει και κάποια πάρα πολύ καλά.

Δηλαδή ή θα έπρεπε τότε να κοιτάξουμε όλη την περιοχή με μια γρήγορη ανάγνωση, φωτογραφική ανάγνωση και να κάνουμε πια επιλογή ή φοβάμαι ότι είναι λίγο παρακινδυνευμένο. Δεν μπορώ να μην κηρύξω κανένα, το θεωρώ λάθος. Θα κήρυττα, κι αν έρθει έτσι θα ψηφίσω για κάποια απ' αυτά.

Ε. ΜΑΪΣΤΡΟΥ: Εγώ θα ξεκινήσω συμφωνώντας με το τελευταίο που είπε η κα Αδάμη, με το προτελευταίο μάλλον, ότι η σωστή μέθοδος σ' αυτή την περίπτωση θα ήταν να αναγνώσουμε όλη την περιοχή. Όταν μιλάμε για ένα σύνολο πόλης, αυτή είναι η μέθοδος. Παίρνουμε δηλαδή μια γειτονιά.

Βρισκόμαστε δίπλα στο λόφο του Στρέφη και είναι πάρα πολύ σημαντικό το ότι έχουν διατηρηθεί αυτά τα χαμηλά ύψη. Δεν πηγαίνεις δηλαδή.. Ο συντελεστής 3,6 είναι λάθος, τεράστιο λάθος. Θα μου πεις, εντάξει, τώρα δεν υπάρχει τρόπος να τον πάρεις πίσω. Όταν βρίσκεσαι σε ένα λόφο ξεκινάς προφανώς με χαμηλά κτήρια και πηγαίνοντας προς τις φαρδιές λεωφόρους ανεβάζεις τα ύψη.

Η σωστή μέθοδος είναι πράγματι να αναγνώσεις την περιοχή σε ένα πολύ μεγαλύτερο κομμάτι σε όσο βαθμό διατηρούνται αυτά τα χαμηλά κτήρια. Εγώ δεν μπορώ παρά να ψηφίσω το σύνολο των κτηρίων. Κάποια σίγουρα είναι πιο σημαντικά και κάποια είναι πιο αδιάφορα. Εγώ θα τα χαρακτηρίζα κτήρια συνοδείας.

Εγώ, όπως σας είπα και προχθές, χρησιμοποιώ βέβαια ίσως όχι την ορολογία του αρχαιολογικού νόμου γιατί δουλεύω και με τη νομοθεσία του αναπτυξιακού νόμου και δουλεύω και με τις διεθνείς χάρτες προστασίας. Όπως σας είπα και προχθές εγώ διδάσκω προστασία ιστορικών συνόλων στο Πολυτεχνείο. Δεν μπορώ, στο δικό μου μεταπτυχιακό πρόγραμμα διδάσκω ακριβώς αυτή τη μέθοδο ανάγνωσης της πόλης, τη διατήρηση της

φυσιογνωμίας της, τη διατήρηση της μικρής κλίμακας και βέβαια αναγνωρίζω ότι αυτό που είπε η κα Αθανασιάδου, υπάρχουν πολλά πολεοδομικά εργαλεία και άλλα εργαλεία με τα οποία κανείς θα μπορούσε να σώσει τα κτήρια.

Δυστυχώς η πολιτεία δεν χρησιμοποιεί παρά μόνο το όπλο της κήρυξης, το οποίο θα έπρεπε, σε μια ευνομούμενη πολιτεία δεν θα χρειαζόταν. Θα μπορούσαμε με άλλους τρόπους να βοηθήσουμε τους ιδιοκτήτες να τα κρατήσουν. Πρώτον, δεν θα έπρεπε η περιοχή να έχει αυτό τον ψηλό συντελεστή. Δεύτερον, θα έπρεπε να έχουν οικονομικές προμοδοτήσεις όσοι διατηρούν τα κτήριά τους.

Ξαναλέω ότι στην κοινωνία που βρισκόμαστε και είναι γνωστό ότι όσο πιο πίσω είναι μια κοινωνία, τόσο περισσότερες δεσμεύσεις θέλει. Άρα ξαναλέω ότι εγώ χρησιμοποιώ και τις διατάξεις, τα νομοθετημένα μέσα πολεοδομικού σχεδιασμού που χρησιμοποιεί ο οικιστικός νόμος, γιατί, όπως είπα και την άλλη φορά, το Υπουργείο Πολιτισμού μαζί με το ΥΠΕΧΩΔΕ θα όφειλαν να κάνουν την προστασία των συνόλων.

Αυτά θέλουν μια κήρυξη συνολική. Θέλει βέβαια πρόταση μείωσης του συντελεστή, η οποία είναι θεωρητική, δεν θα γίνει και θέλει ανάγνωση της περιοχής σε μεγαλύτερο κομμάτι. Εγώ δεν θεωρώ ότι μπορεί το Συμβούλιο εύκολα να πει: κηρύσσω μερικά απ' αυτά και δεν κηρύσσω άλλα.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Θα ξεκινήσω στη συνέχεια της κας Αδάμη. Με κάλυψε αρκετά σε πολλά σημεία. Ήθελα να πω τούτο, ότι πραγματικά είναι ένα μεγάλο θέμα που έχει έρθει ενώπιον του Συμβουλίου, με κοινωνικές προεκτάσεις.

Από την πορεία της συζήτησης έχω το εξής ερώτηση, ότι η κήρυξη ενός μνημείου είναι αυτοσκοπός ή μέσο; Για να το ξεκαθαρίσουμε αυτό. Εμφανίζεται λοιπόν εδώ πέρα σε πολλά ζητήματα η κήρυξη ενός μνημείου ως μέσο. Δηλαδή να περιορίσουμε πολεοδομικά κάποια πράγματα, δηλαδή πολεοδομικές καθαρά παραμέτρους.

Αυτό λοιπόν δεν το δέχομαι κι αν υπάρχει τέτοιο ζήτημα θα πρέπει να πάει σε άλλο φορέα προστασίας, όπως είναι το ΥΠΕΧΩΔΕ που έχει τους παραδοσιακούς και τα μεμονωμένα οικιστικά σύνολα και να το κρίνει ανάλογα με μορφολογικές και πολεοδομικές παραμέτρους.

Εμείς εδώ πιστεύω να σταθούμε μόνο στις μορφολογικές καθ' αυτού κι αν είναι αξιόλογα μνημεία. Διαφορετικά αυτή η ομογένεια του επιθυμητού και του ιδεατού νομίζω στο Συμβούλιό μας δεν πρέπει –πώς το λένε– να ξεφεύγει... Μάλλον θα πρέπει να ξεφεύγει. Θα πρέπει λοιπόν να συγκεντρωθούμε στο καθ' αυτό αντικείμενο που είναι η κήρυξη μνημείων. Όλοι οι άλλοι παράμετροι μας οδηγούν σε λανθασμένο αποτέλεσμα. Δηλαδή αποτελέσματα υποκειμενικά και αποτελεσματικά.

Άρα εγώ θα σταματήσω σ' αυτά που είπε η κα Αδάμη. Δεν δέχομαι την κήρυξη συνόλων κάτω απ' αυτά τα πρίσματα διότι δεν είναι αντικείμενο. Αντικείμενο είναι τα μνημεία και δεν είναι οι άλλες ρυθμίσεις και τα άλλα πράγματα που πονάνε και δυστυχώς η πολιτεία δεν θέλει να τα ρυθμίσει.

Ε. ΜΑΪΣΤΡΟΥ: Συγγνώμη, δεν μπορώ να μπω ακριβώς στο τι σκοπό είχε ο αρχαιολογικός νόμος, αλλά δεν μπορώ παρά να υπενθυμίσω ότι διεθνώς η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς δεν αντιμετωπίζει μόνο μεμονωμένα μνημεία. Αντιμετωπίζει σύνολα.

Δεν είναι επαρκής η προστασία όταν κηρύξω ή όταν αντιμετωπίσω ένα – ένα κτήριο. Δεν ξέρω τι λέει ο αρχαιολογικός νόμος. Τον έχω διαβάσει αρκετά. Δεν μπορώ να μπω στη λογική του, αλλά ξέρω τι λέει η διεθνής νομοθεσία και οι διεθνείς οργανισμοί την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα υπενθυμίσετε το νόμο.

Α. ΚΛΑΔΙΑΣ: Απλώς μήπως διευκολύνει τη συζήτηση. Λέει λοιπόν στο άρθρο 1, η Σύμβαση της Γρανάδας που κυρώθηκε με το άρθρο 1^ο του νόμου 2039 του '92 ορίζει στο άρθρο 1 ότι η αρχιτεκτονική κληρονομιά κατά την έννοια της συμβάσεως περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ακινήτων αγαθών τα μνημεία στα οποία κατατάσσεται κάθε κατασκευή ιδιαίτερα σημαντική λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού της ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων ή διακοσμητικών στοιχείων που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους και τα αρχιτεκτονικά σύνολα που περιλαμβάνουν ομοιογενή.. Δηλαδή περιλαμβάνει τα μνημεία και τα αρχιτεκτονικά σύνολα. Αυτά όμως είναι κάπου αλλού.

Και τα αρχιτεκτονικά σύνολα που περιλαμβάνουν ομοιογενή σύνολα αστικών κατασκευών σημαντικών λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού, τεχνικού ενδιαφέροντος τους, συναφή μεταξύ τους ώστε να σχηματίζουν ενότητες που να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά. Εδώ λοιπόν και η Σύμβαση Γρανάδας μιλάει πάλι για σημαντικά στοιχεία, όπως σημαντικά φέρει και αρχαιολογικός νόμος στα νεώτερα των 100 ετών μνημεία, να είναι ιδιαίτερα σημαντικά.

Δηλαδή αν θα καταλήξουμε, πρέπει να πούμε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικά σύνολα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικά από απόψεως ιστορικής και καλλιτεχνικής σημασίας. Δηλαδή να οριοθετούν για μια σημαντική ίσως περίοδο.

Γ. ΤΣΑΡΑΣ: Ακούγοντας προσεκτικά όλους τους συναδέλφους στο Συμβούλιο και την κα Βασιλοπούλου και τον κ. Καρύδη και την κα Αδάμη και τον κ. Στεφανόπουλο, εγώ κατέληξα, βλέποντας και το κτήριο 20 που έχει ήδη χαρακτηριστεί διατηρητέο, θα πρότεινα να χαρακτηριστεί το κτήριο της Λομβάρδου 15 μόνον ως διατηρητέο, που είναι και το κτήριο που ζητάνε και τα υπόλοιπα, απ' ό,τι βλέπω, περισσότερο μου φαίνεται ότι δεν ανήκουν στην κατηγορία των ιδιαίτερων κτηρίων.

Δ. ΠΑΛΙΟΥΡΑΣ: Εγώ πιστεύω ότι μόνο ως σύνολο θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί αυτή η περίπτωση, γιατί ως μεμονωμένα μνημεία μόνο κάποια απ' αυτά έχουν κάποια στοιχεία. Κάποια άλλα δεν μπορεί με τίποτα να κηρυχθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου βέβαια ως μνημεία. Δεν διαθέτουν αυτά τα στοιχεία.

Και αυτό που είχα πει και προηγουμένως, θα μπορούσε ίσως να εξεταστεί η περίπτωση να κηρυχθεί ως ιστορικός τόπος. Πιστεύω ότι μπορεί να ενταχθεί. Το τμήμα αυτό είναι ένα οικιστικό σύνολο.

Α. ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Το κάθε ένα μόνο του, απ' ό,τι βλέπω, δεν έχει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, την ιδιαίτερη αξία που λέει ο νόμος για να το χαρακτηρίσουμε μνημείο. Τώρα ως σύνολο το μόνο κοινό σημείο το οποίο έχουν, γιατί κι εκεί χρειάζεται μια ιδιαίτερη αξία, το μόνο κοινό που έχουν είναι ότι είναι πριν από το '40. Τίποτα άλλο κοινό, ούτε μορφολογικά κοινό έχουν ούτε τίποτα.

Κοινά στοιχεία; Είναι τα ιδιαίτερα αξιόλογα; Δεν είναι. Ελάχιστα κοινά στοιχεία τα οποία δεν είναι και τίποτα το ιδιαίτερο αξιόλογο. Κανένα δεν εισάγει νέο ρυθμό στην αρχιτεκτονική. Η δικιά μου η άποψη είναι.

Όπως επίσης για τον ίδιο λόγο ήμουν ενάντιος και στο 20 και στο άλλο. Ήμουν υπέρ της κατεδάφισης και του άλλου. Λοιπόν, εγώ θα τηρήσω την ίδια στάση. Δεν μπορώ να αλλάξω στάση τώρα διότι η στάση μου είναι αυτή. Σαν σύνολο εγώ δεν μπορώ να τα δω. Έχουμε και πολυκατοικίες δόροφες ενδιάμεσα και θα χτιστούν και άλλες δίπλα. Πού είναι το σύνολο;

Είναι εντελώς διαφορετικό απ' αυτό το οποίο θα δούμε σε μια ή σε δυο εβδομάδες στις Τζιτζιφιές, το οποίο είχαμε πάει όλοι μαζί και το είχαμε δει

και είχαμε βάλει και εκεί πέρα ορισμένες βάσεις, τι κομμάτι κρατάμε ως σύνολο και τι κομμάτι το απορρίπτουμε. Αυτό θα σας το θυμίσω.

A. ΚΩΤΣΟΒΙΛΗ: Ωστόσο έχω να πω δυο πράγματα ως θέση περισσότερο και μετά θα σας πω την άποψή μου. Θεωρώ ότι το καθένα απ' αυτά τα κτήρια, είτε είναι ωραίο είτε είναι άσχημο, είναι μονάδα μιας μεσοπολεμικής γειτονιάς και σε μια δεκαετία '30 - '37, όπου μετά απ' αυτό καταργείται και ένα βασικό μορφολογικό στοιχείο που είναι το έρκερ. Όχι ότι δεν υπάρχουν άλλες τέτοιες γειτονιές στην Αθήνα. Υπάρχουν και άλλου. Εδώ όμως έχουμε ακόμα έναν πυρήνα αυτής της μεσοπολεμικής γειτονιάς. Ως εκ τούτου θεωρώ ότι εγώ θα είμαι υπέρ του χαρακτηρισμού όλων, το καθένα μόνο του βέβαια, με τη λογική ότι αποτελούν μια μικροαστική γειτονιά της περιόδου του μεσοπολέμου και ότι τη θεωρώ σημαντική για την εξέλιξη, την ιστορική εξέλιξη της πόλης πια. Δηλαδή σαν σημαντικά για την ιστορική εξέλιξη της πόλης.

A. ΚΩΤΣΟΒΙΛΗ: Τοποθετούμε υπέρ του χαρακτηρισμού. Ευχαριστώ.

M. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ - ΑΔΑΜΗ: Καταρχήν με συγχωρείτε, αλλά δεν είναι μικροαστική γειτονιά. Είναι μια μεσοαστική γειτονιά.

Απλώς είναι ακόμη στα περικόρια της πόλης και ως εκ τούτου έχουμε χαμηλή δόμηση.

Είχε χαμηλότερη δόμηση, διότι η σειρά των πολυκατοικιών του μεσοπολέμου στα Εξάρχεια και στο Κολωνάκι και σε όλη αυτή την περιοχή είναι ίδια χρονική περίοδος, με τις ίδιες αξίες ακριβώς, απλώς είναι ψηλότερα κτήρια, διότι εκεί χτιζόντουσαν ψηλότερα κτήρια.

Φοβάμαι ότι εδώ τίθεται από πολλούς το θέμα και ο κ. Θεοφανόπουλος το έφερε κλπ, για τα ιδιαίτερα αξιόλογα χαρακτηριστικά. Για διώροφα σπίτια μέσα στον αστικό ιστό έχουν τα χαρακτηριστικά που πρέπει. Μήπως πρέπει κάποια στιγμή να κάτσουμε να πούμε ποια είναι τα χαρακτηριστικά του μεσοπολέμου; Δηλαδή τι άλλο θα μπορούσε να έχει από τα τρία ή τέσσερα σπιτάκια;

Ίσως αυτό εδώ να είναι κακό, αλλά από τα υπόλοιπα τι άλλο θα μπορούσε να έχει ένα διώροφο σπίτι του μεσοπολέμου; Εντάξει σειρά, όχι σπίτι στην Νέα Αλεξάνδρεια, στο Ψυχικό κλπ. Τι άλλο θα είχε; Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά που έχει, αντίστοιχα μ' αυτά που βρίσκουμε στα νεοκλασικά, άξονας συμμετρίας, διαίρεση κατά ζώνη κλπ. Ακριβώς αυτά τα χαρακτηριστικά έχουν όλα. Έχουν όλα τα χαρακτηριστικά του ρυθμού τους και είναι και αξιόλογα. Και είναι και αξιόλογα, βεβαίως είναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στατικά λοιπόν λέει ο κ. Καρύδης όλα θέλουν ενίσχυση.

Γ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Ήθελα να πω ότι το ΥΠΕΧΩΔΕ 20 χρόνια καταγράφει τα παλαιά κτήρια.

Έχουμε στα Εξάρχεια όλα καταγεγραμμένα, έχουμε του Γκύζη καταγεγραμμένα, όλα αυτά ως αξιόλογα. Τώρα αν θα πρέπει να έρθουν σε σύγκρουση και ιδιαίτερα το ΥΠΕΧΩΔΕ που έχει την ευθύνη των πολεοδομικών ιστών και όλων αυτών των πραγμάτων, έχει αποφανθεί. Έχει καταγράψει και σύνολα και μεμονωμένα κτήρια απανταχού, όσα είναι αξιόλογα. Η πολιτεία έχει καταγράψει και σύνολα και οικισμούς και όλα αυτά τα πράγματα.

Γιατί έχει περάσει δυο και τρεις φορές, γιατί άρχισε με τα πλέον αξιόλογα και στα Εξάρχεια και στην Πλάκα. Το ΥΠΕΧΩΔΕ κήρυξε την Πλάκα πριν από το Υπουργείο Πολιτισμού.

8) Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, κατόπιν προηγούμενης φανεράς ψηφοφορίας επί του παραπάνω εξεταζομένου θέματος, **γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία** (μειοψηφούν οι κ.κ. Θ. Δραβίλλας, Α. Θεοχαρόπουλος, Γ. Τσάρας, Γ. Στεφανόπουλος, Π. Καρύδης):

«Υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείου, σύμφωνα, με το άρθρο 6 παραγρ. 1γ του Ν. 3028/02, του κελύφους του κτηρίου επί της οδού Λομβάρδου 15, στο Πεδίο του Άρεως, στην Αθήνα, φερομένης ιδιοκτ. Δημ. Τσιαμπούρη και Ματίνας Ασημακοπούλου, λόγω της ιδιαίτερης πολεοδομικής αξίας του κτηρίου ως μέρος ενός συνόλου μιας μεσοαστικής γειτονιάς του μεσοπολέμου, σημαντικής για την ιστορική εξέλιξη της ιστορίας της πόλης και της αρχιτεκτονικής αυτής της περιόδου».

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ Νο 6 ΚΑΙ Νο 7 ΤΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ 4/21-2-2008 ΤΟΥ Κ.Σ.Ν.Μ. (θέματα 2 και 3 επί της διαδικασίας) ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΣΑΝ ΣΤΗΝ ΛΟΜΒΑΡΔΟΥ, ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΛΟΓΟ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΔΟΥΣ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗ ΚΑΙ ΑΣΩΠΙΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΕΩΣ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ, ΛΟΓΩ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
4/21-2-08
υπό την Π.
του ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΛΟΓΙΟΥ
ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Αθήνα... 27-3-2008
Η Γραμματέας

[Signature]
F. Διούρι

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ**

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 4/21-2-2008

Αθήνα, **Πέμπτη 21 Φεβρουαρίου 2008**, στις **3.30 μ.μ.** στο Αμφιθέατρο του κτιρίου του ΥΠΠΟ, στην οδό Μπουμπουλίνας 20-22, συνεδρίασε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων όπως αυτό συστάθηκε με το ν.3028/02 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού» και συγκροτήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/67187/12-8-2005 και τροποποιήθηκε με τις Α5/36759/27-4-2006, Α5/39102/5-5-2006, Α5/43176/15-5-2006, Α5/61181/10-7-2006, Α5/9527/15-2-2007, Α5/36767/20-4-2007, Α5/48238/25-5-2007, Α5/110211/15-11-2007, Α5/110873/21-11-2007 και ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α4/Φ83/12272/1-2-2008.

Στη Συνεδρίαση παραβρέθηκαν:

1. Θεόδωρος Δραβίλλας

Γενικός Γραμματέας ΥΠ.ΠΟ. και Πρόεδρος Κ.Σ.Ν.Μ.

2. Αντώνιος Κλαδιάς

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους στο ΥΠ.ΠΟ.

3. Θεόδωρος Θεοχαρόπουλος

Αρχιτέκτων-Μηχανικός της Γ.Δ.Α.Μ.Τ.Ε. του ΥΠ.ΠΟ.

4. Παρασκευή Βασιλοπούλου

Προϊσταμένη Γεν. Δ/σης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠ.ΠΟ.

5. Άννα Κωτσοβίλη

Προϊσταμένη της Ε.Ν.Μ. Αττικής

6. Μαρία Καρδαμίτση-Αδάμη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π.

7. Παναγιώτης Καρύδης

Πολιτικός Μηχανικός, Καθηγητής Ε.Μ.Π.

8. Γεώργιος Τσάρας

Γλύπτης, λέκτορας Τμημ. Εικαστικών Τεχνών & Εφηρμοσμένων Τεχνών, Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

9. Γεώργιος Στεφανόπουλος

Αρχιτέκτων-Μηχανικός, εκπρ. Τ.Ε.Ε.

10. Δημήτριος Παλιούρας

Προϊστάμενος Υ.Ν.Μ.Τ.Ε. Θεσσαλίας

11. Ελένη Μαϊστρου

Αρχιτέκτων-Μηχανικός, αναπληρ. Καθηγήτρια Ε.Μ.Π., εκπρ. Τ.Ε.Ε.

Στη Συνεδρίαση αυτή δεν προσήλθαν τα μέλη, αν και προσκλήθηκαν με το νόμιμο τρόπο: Π.Σαββίδου-Καραμπίνη, Μ.Μιχαηλίδου και η αναπληρώριά της Μ.Τσαντσάνογλου, Ν.Ζίας και η αναπληρώριά του Ο.Μεντζαφού-Πολύζου, Εμμ.Μπίρης και ο αναπληρωτής του Α.Κωτσιόπουλος, Ε.Καμπούρη και ο αναπληρωτής της Α.Πέππας.

Εισηγητές στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων ήταν οι:

Αθηνά Αθανασιάδου

Προϊσταμένη της ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠ.ΠΟ.

Νικόλαος Χαρκιολάκης

Προϊστάμενος της Δ.Α.Ν.Σ.Μ. του ΥΠ.ΠΟ.

Γραμματέας στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων ήταν η:

Κωνσταντίνα Κλάδη

Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

ΘΕΜΑ 3° «Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείων των παρακάτω κτηρίων αγνώστου ιδιοκτησίας στην περιοχή του **Πεδίου του Άρεως**, στην **Αθήνα**:

1. **Λομβάρδου 22 και Ασωπίου**
2. **Λομβάρδου και Μουστοξύδη 12**
3. **Παράσχου 11 και Μουστοξύδη**
4. **Μουστοξύδη 8**
5. **Λομβάρδου 7**
6. **Λομβάρδου 9 και Μουστοξύδη 11»**

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων αφού έλαβε υπόψη:

- 1) Το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΝΕΣΑΚ/85351/2417/20-9-2007 έγγραφο προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων
- 2) Τα σχέδια, τις φωτογραφίες και τα λοιπά έγγραφα του φακέλου.
- 3) Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/99 (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α').
- 4) Το ν.3028/02 "Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α').
- 5) Την εισήγηση της Προϊσταμένης της ΔΙ.ΝΕ.Σ.Α.Κ. του ΥΠΠΟ, Αθηνάς Αθανασιάδου η οποία αναφέρει:

Επί της οδού Λομβάρδου, που ξεκινά από το Πεδίο του Άρεως και καταλήγει στου Γκύζη, και στις κάθετους οδούς προς αυτήν, σώζονται αρκετά μοντέρνα κτίσματα της μεσοπολεμικής περιόδου, μονοκατοικίες και διπλοκατοικίες. Στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Λομβάρδου, Μουστοξύδη Ανδρέα, Παράσχου και Ασωπίου βρίσκονται τα κτήρια άγνωστης ιδιοκτησίας επί των οδών Λομβάρδου 22 και Ασωπίου, Λομβάρδου και Μουστοξύδη 12, Παράσχου 11 και Μουστοξύδη και επί της οδού Μουστοξύδη 8. Στο απέναντι μέτωπο του δρόμου βρίσκονται τα κτήρια άγνωστης ιδιοκτησίας επί της οδού Λομβάρδου 7, επί των οδών Λομβάρδου 9 και Μουστοξύδη 11. Επίσης στην ίδια πολεοδομική ενότητα βρίσκονται τρία κτήρια :

- α) επί της οδού Λομβάρδου 20,
- β) επί της οδού Λομβάρδου 15 και
- γ) επί των οδών Λομβάρδου 19 και Ασωπίου 9

που δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας εισήγησης καθότι έχουν εξεταστεί σε προηγούμενο χρόνο από την Υπηρεσία μας και έχουν γίνει οι αντίστοιχες εισηγήσεις γι αυτά.

Τα αναφερόμενα στο θέμα κτήρια αποτελούν δείγματα της μεσοπολεμικής περιόδου. Στις προσόψεις τους συναντάμε σε μικρότερη κλίμακα μορφολογικά στοιχεία μεγαλοαστικών πολυκατοικιών της περιόδου αυτής. Είναι κατασκευασμένα από οπλισμένο σκυρόδεμα και φέρουν μορφολογικά χαρακτηριστικά των κτηρίων του Μεσοπολέμου (έρκερ, εξώστες με πλήρη στηθαία, χρησιμοποίηση φεγγιτών, κιγκλιδωμάτων, προσόψεις δουλεμένες με τεχνική αρτιφισιέλ κλπ.). Τα περισσότερα χρονολογούνται τη δεκαετία του 1930 (το 1937 καταργήθηκε με νόμο η κατασκευή των «έρκερ») ενώ τα υπόλοιπα κτίστηκαν μεταγενέστερα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΤΗΡΙΩΝ

α) Κτήριο επί των οδών Λομβάρδου 22 και Ασωπίου

Το κτήριο επί οδών Λομβάρδου 22 και Ασωπίου είναι τριώροφο με ημιυπόγειο σε τμήμα του. Στον κεντρικό κατακόρυφο άξονα των δύο όψεων διαμορφώνονται αντίστοιχα δύο έρκερ στον 1^ο και 2^ο όροφο. Στη γωνία του κτηρίου στην εσοχή μεταξύ των δύο έρκερ δημιουργούνται δύο γωνιακοί εξώστες. Στο υπόλοιπο τμήμα της όψης επί της οδού Λομβάρδου υπάρχουν δύο πρόβολοι.

Η κεντρική είσοδος επί της οδού Λομβάρδου βρίσκεται ακριβώς κάτω από το έρκερ και πλαισιώνεται από παραστάδες και υπέρθυρο. Εσωτερικά της ανωτέρω πλαισίωσης υπάρχει μια δεύτερη από μάρμαρο. Η εξώθυρα είναι μεταλλική και διακοσμημένη με μαύρες ευθύγραμμες και μεταλλικές ράβδους. Δεξιά της εισόδου βρίσκεται η είσοδος του ημιυπόγειου. Στη βάση του κτηρίου διαμορφώνεται μια ζώνη από προεξέχον επίχρισμα με ανάγλυφη επιφάνεια. Οι ποδιές των ανοιγμάτων διαμορφώνονται από μαρκίζες. Τα κουφώματα των εξωτερικών ανοιγμάτων είναι ξύλινα γαλλικού τύπου. Στη στέψη του κτηρίου υπάρχει προεξέχουσα περιμετρική ζώνη πάνω από την οποία υψώνεται το στηθαίο. Ανάμεσα στη ζώνη αυτή και το πρέκι των ανοιγμάτων διαμορφώνεται ένα ελαφρώς προεξέχον επιχρισμένο τμήμα της όψης.

β) Κτήριο επί των οδών Λομβάρδου και Μουστοξύδη 12

Πρόκειται για ένα τριώροφο κτήριο με καθαρά γεωμετρική διαμόρφωση στις όψεις. Στον κεντρικό κατακόρυφο άξονα των δύο όψεων διαμορφώνονται αντίστοιχα δύο έρκερ (στο 1^ο και 2^ο όροφο) με αντίστοιχο τρόπο όπως στο κτήριο επί των οδών Λομβάρδου 22 και Ασωπίου. Στις ίδιες θέσεις με το προαναφερόμενο κτήριο διαμορφώνονται και οι εξώστες. Η βάση του κτηρίου επικαλύπτεται με μια ζώνη επιχρίσματος με ανάγλυφη υφή. Η κεντρική είσοδος, επί της οδού Μουστοξύδη, είναι τοποθετημένη κάτω ακριβώς από το έρκερ και πλαισιώνεται από παραστάδες που διαμορφώνονται με μικρή προεξοχή στο επίχρισμα. Η επίστεψή της γίνεται με ένα επιστέγασμα με μικρή προεξοχή. Η εξώθυρα είναι μεταλλική και κατασκευασμένη με οριζόντιες λευκές ράβδους. Τα εξωτερικά κουφώματα είναι γαλλικού τύπου.

γ) Κτήριο επί των οδών Παράσχου 11 και Μουστοξύδη

Επί των οδών Παράσχου 11 και Μουστοξύδη υπάρχει ένα τετραώροφο κτήριο (ισόγειο και τρεις όροφοι) με ενδιαφέροντα μορφολογικά στοιχεία. Η μορφολογία της όψης συνδυάζει απλουστευμένα νεοκλασικά στοιχεία της οικιστικής παράδοσης; Των αρχών του 20^{ου} αιώνα με τη μοντέρνα έκφραση του '30. Διατηρεί την αφαιρετική τριμερή διάρθρωση (βάση-κορμός-στέψη) και ο τρίτος όροφος βρίσκεται σε εσοχή με συνέπεια να μη γίνεται άμεσα αντιληπτός από τον περιπατητή. Παρουσιάζει απόλυτη συμμετρία στην τοποθέτηση των ανοιγμάτων.

Στο ισόγειο τμήμα επί της οδού Παράσχου υπάρχουν δύο εισοδοί, μια κεντρική και μια δευτερεύουσα. Η κεντρική είσοδος είναι πλαισιωμένη από μαρμάρινες παραστάδες και υπέρθυρο που διαμορφώνονται με μικρή προεξοχή στο επίχρισμα. Η εξώθυρα είναι μεταλλική και αποτελείται από κάθετες κυρίως και οριζόντιες ράβδους.

Στη βάση του κτηρίου διαμορφώνεται μια ζώνη από πτυχωτό προεξέχον επίχρισμα, που καλύπτει την επιφάνεια μέχρι και την ποδιά των παραθύρων του ισόγειου. Τα πρέκια των ανοιγμάτων του ισόγειου οριοθετούνται επίσης από ζώνη προεξέχοντος επιχρίσματος, που φθάνει μέχρι το ύψος της οροφής του ισόγειου.

Στον 1^ο όροφο διαμορφώνονται τρεις εξώστες – δύο επί της οδού Παράσχου και ένας στην οδό Μουστοξύδη- με μικρή προεξοχή, κτιστό στηθαίο και κιγκλίδωμα.

Στον 2^ο όροφο έχουν κατασκευαστεί ένα κεντρικό έρκερ επί της όψης στην οδό Μουστοξύδη ακριβώς πάνω από τον εξώστη του 1^{ου} ορόφου και δύο επί της όψης στην οδό Παράσχου, αντίστοιχα πάνω από τους δύο εξώστες. Στην εσοχή μεταξύ των δύο έρκερ διαμορφώνεται ένας εξώστης. Οι οροφές των έρκερ είναι διακοσμημένες με ανάγλυφους ταμπλάδες στο επίκρισμα.

Στη στέψη του τριώροφου όγκου του κτηρίου προεξέχει ένα γείσο, το κάτω μέρος του οποίου διατρέχεται από ένα είδος «ζωοφόρου», σε συνέχεια της πτυχωτής διαμόρφωσης του γείσου. Πάνω από το γείσο υψώνεται το στηθαίο με το κιγκλίδωμα.

Ο 3^{ος} όροφος τοποθετείται σε εσοχή ακολουθώντας όμως το περίγραμμα της κάτοψης του 2^{ου} ορόφου. Την οροφή του διατρέχει μια μαρκίζα χωρίς ιδιαίτερη διακόσμηση.

Τα ανοίγματα πλαισιώνονται με ανάγλυφα περβάζια στο επίκρισμα. Τα εξωτερικά κουφώματα είναι γαλλικού τύπου.

δ) Κτήριο επί της οδού Μουστοξύδη 8

Το εν λόγω κτήριο είναι διώροφο με ελαφρά υπερυψωμένο ισόγειο. Στον 1^ο όροφο προβάλλει ένα κεντρικό έρκερ με περιμετρικά τοποθετημένα ανοίγματα. Εκατέρωθεν του έρκερ και σε συνέχειά του υπάρχουν δύο εξώστες που τονίζουν τον οριζόντιο άξονα και επιστεγάζονται με προβόλους. Το επίκρισμα στη βάση του κτηρίου δημιουργεί μικρή προεξοχή. Στην κεντρική είσοδο, έκκεντρα τοποθετημένη στο ισόγειο, οδηγούν τρεις μαρμαρίνοι αναβαθμοί. Οι λαμπάδες εκατέρωθεν της εισόδου κατασκευάζονται με καμπύλη απότμηση στις γωνίες. Στο υπέρθυρο προβάλλει μια μαρκίζα. Η εξώθυρα είναι μεταλλική και αποτελείται από οριζόντιες και κάθετες ράβδους. Τα εξώφυλλα των ανοιγμάτων του έρκερ είναι συρόμενα, ενώ τα υπόλοιπα είναι ρολά.

ε) Κτήριο επί της οδού Λομβάρδου 7

Επί της οδού Λομβάρδου 7 βρίσκεται ένα διώροφο κτήριο με ημιυπόγειο. Η τοποθέτηση του έρκερ και των εξωστών γίνεται όπως και στο κτήριο της οδού Μουστοξύδη 8. Στο ισόγειο κάτω ακριβώς από το έρκερ διαμορφώνεται ένας εξώστης με μικρή προεξοχή, κτιστό στηθαίο και κιγκλίδωμα μπροστά από τις δύο μπαλκονόπορτες. Τα υπέρθυρά τους διατρέχει μια μαρκίζα.

Η είσοδος του ημιυπόγειου και η κεντρική είσοδος τοποθετούνται έκκεντρα στο κτήριο. Οι εξώθυρες των δύο εισόδων είναι μεταλλικές. Στην κεντρική είσοδο δημιουργούνται παραστάδες ημικυκλικής διατομής. Στο υπέρθυρο διαμορφώνεται επιστέγασμα μικρής προεξοχής με καμπύλη απότμηση στις γωνίες. Πάνω από το επιστέγασμα υπάρχει ένας φεγγίτης. Τα εξωτερικά κουφώματα του ημιυπόγειου είναι γαλλικού τύπου, ενώ τα εξώφυλλα των δύο υπόλοιπων ορόφων είναι ρολά με εξαίρεση τα εξώφυλλα της πρόσοψης του έρκερ, που ανασηκώνονται.

στ) Κτήριο επί της οδού Λομβάρδου 9 και Μουστοξύδη 11

Το γωνιακό αυτό κτήριο είναι διώροφο με δύο έρκερ στις δύο όψεις του 1^ο ορόφου αντίστοιχα. Στην όψη επί της οδού Λομβάρδου το έρκερ βρίσκεται κεντρικά, ενώ επί της οδού Μουστοξύδη έκκεντρα. Στην εσοχή που προκύπτει μεταξύ των δύο έρκερ υπάρχει ένας εξώστης με κτιστό στηθαίο που επιστεγάζεται με πρόβολο από πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος και στηρίζεται

στη γωνία σε κυκλικό υποστήλωμα. Στο υπόλοιπο τμήμα της όψης επί της οδού Λομβάρδου δημιουργείται ένας μικρός πρόβολος με κιγκλίδωμα και επιστέγασμα. Η βάση του κτηρίου διακοσμείται με επίκρισμα αρτιφισιέλ. Η κεντρική είσοδος βρίσκεται επί της οδού Λομβάρδου και διαμορφώνει τους λαμπάδες της με το ίδιο επίκρισμα που διατρέχει τη βάση του κτηρίου. Στο υπέρθυρο της εισόδου προβάλλει μικρό επιστέγασμα. Η εξώθυρα είναι μεταλλική αποτελούμενη από οριζόντιες μαύρες ράβδους.

Η ΕΝΜΑ, η οποία συνέταξε τον σχετικό φάκελο του θέματος προτείνει τον χαρακτηρισμό των παραπάνω κτιρίων ως μνημείων από το ΥΠΠΟ.

Η Διεύθυνσή μας εξετάζοντας όλα τα στοιχεία του σχετικού με το θέμα φακέλου θεωρεί ότι τα κτίρια αυτά διαθέτουν μεν κάποια στοιχεία της αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου αλλά οπωσδήποτε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα κτίρια αυτά αποτελούν τα χαρακτηριστικότερα δείγματα της εποχής τους.

Ο Ν. 3028/2002 εξάλλου καθιστά σαφές ότι, προκειμένου ένα νεώτερο των τελευταίων 100 χρόνων κτίριο να χαρακτηριστεί ως μνημείο από το ΥΠΠΟ, θα πρέπει αυτό να διαθέτει ιδιαίτερα σημαντικά από αρχιτεκτονικής, μορφολογικής, πολεοδομικής, ιστορικής κ.α. άποψης στοιχεία τα οποία είναι προφανές ότι τα εν λόγω κτίρια δεν διαθέτουν ούτε και αποτελούν ιδιαίτερα αξιόλογα δείγματα της αρχιτεκτονικής της μεσοπολεμικής περιόδου και ως εκ τούτου δεν πληρούν τις αυξημένες προϋποθέσεις του άρθρου 6 παρ. 1.γ του Ν. 3028/02 «για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς».

Για τους παραπάνω λόγους εισηγούμαστε **τον μη χαρακτηρισμό :**

1. του κτηρίου άγνωστης ιδιοκτησίας επί των οδών Λομβάρδου 22 και Ασωπίου
2. του κτηρίου άγνωστης ιδιοκτησίας επί των οδών Λομβάρδου και Μουστοξύδη 12
3. του κτηρίου άγνωστης ιδιοκτησίας επί των οδών Παράσχου 11 και Μουστοξύδη
4. του κτηρίου άγνωστης ιδιοκτησίας επί της οδού Μουστοξύδη 8
5. του κτηρίου άγνωστης ιδιοκτησίας επί της οδού Λομβάρδου 7
6. του κτηρίου άγνωστης ιδιοκτησίας επί των οδών Λομβάρδου 9 και Μουστοξύδη 11

6) Την συζήτηση μεταξύ των μελών του Συμβουλίου κατά την οποία:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Το θέμα 7 της διάταξης, είναι τα έξι κτήρια, το γνωρίζετε, τα εξετάσαμε. Γι' αυτά τα κτήρια απ' ότι καταλαβαίνω υπάρχουν απόψεις περί συνολικού μη χαρακτηρισμού σύμφωνα με την εισήγηση της Διεύθυνσης, υπάρχει τουλάχιστον μια διατυπωθείσα άποψη περί συνολικού χαρακτηρισμού και νομίζω ότι υπάρχουν και απόψεις περί χαρακτηρισμού κάποιων εξ αυτών. Θα είναι δύσκολη η ψηφοφορία ως προς τη διατύπωσή της, στη διατύπωση των ερωτημάτων. Να δούμε καταρχήν, εντάξει υποθέτω οι ψήφοι λίγο πολύ ίδιες θα είναι, να το θέσω σε ψηφοφορία παρ' όλα αυτά.

Π. ΚΑΡΥΔΗΣ: Νομίζω ότι η κήρυξη του κελύφους δεν έγινε με σωστά κριτήρια διότι δεν γνωρίζουμε, κελύφος σημαίνει και η στέγη. Κανένας δεν έχει ασχοληθεί με τη στέγη, με την επιστέγασση. Επομένως δεν υπάρχουν στοιχεία άρα το να λέμε ότι θα διατηρήσουμε και τη στέγη, δηλαδή μέρους του κελύφους δεν στέκει. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μάλιστα. Καλώς. Να καταγραφεί στα πρακτικά η άποψη του κ. Καρύδη.

Μ. ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΗ - ΑΔΑΜΗ: Αν θέλετε να καταγραφεί στα πρακτικά ότι να έρχονται οι κατόψεις, δεν μπορεί να έρχονται... Το έχουμε καταγράψει εκατό φορές στα πρακτικά.

6) Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων, κατόπιν προηγούμενης φανερώς ψηφοφορίας επί του παραπάνω εξεταζομένου θέματος, **γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία** (μειοψηφούν οι κ.κ. Θ. Δραβίλλας, Α. Θεοχαρόπουλος, Γ. Τσάρας, Γ. Στεφανόπουλος και Π. Καρύδης):

«Υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείων, σύμφωνα με το άρθρο 6 παραγρ. 1γ του Ν. 3028/02, του κελύφους των παρακάτω κτηρίων, στην περιοχή του Πεδίου του Άρεως, στην Αθήνα και συγκεκριμένα επί των οδών:

1. **Λομβάρδου 22 και Ασωπίου**, φερομένης ιδιοκτ. Ιφ. Χάνου, Λουδ. Χάνου, Ιωαν. Χάνου και Σοφ. Λεκάκου

2. **Λομβάρδου και Μουστοξύδη 12**, φερομένης ιδιοκτ. Ζαφ. Γκριτζαλη, Ζαφ. Περγιάλη, Ζαφ. Φράγγου και λοιπών αγνώστων

3. **Παράσχου 11 και Μουστοξύδη**, αγνώστου ιδιοκτησίας

4. **Μουστοξύδη 8**, αγνώστου ιδιοκτησίας

5. **Λομβάρδου 7**, φερομένης ιδιοκτ. Π. Μπαλάνη και λοιπών αγνώστων

6. **Λομβάρδου 9 και Μουστοξύδη 11**, φερομένης ιδιοκτ. Αγνής Βαλαλά και λοιπών αγνώστων

λόγω της ιδιαίτερης πολεοδομικής αξίας των κτηρίων ως μέρη ενός συνόλου μιας μεσοαστικής γειτονιάς του μεσοπολέμου, σημαντικής για την ιστορική εξέλιξη της ιστορίας της πόλης και της αρχιτεκτονικής αυτής της περιόδου».

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ Νο 6 ΚΑΙ Νο 7 ΤΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ 4/21-2-2008 ΤΟΥ Κ.Σ.Ν.Μ. (θέματα 2 και 3 επί της διαδικασίας) ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΣΑΝ ΣΤΗΝ ΛΟΜΒΑΡΔΟΥ, ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΛΟΓΟ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΔΟΥΣ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗ ΚΑΙ ΑΣΩΠΙΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΑΡΕΩΣ ΣΥΝΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ, ΛΟΓΩ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
Από την Πράξη με αριθ. 4/21-2-08
του ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΝΕΟΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Αθήνα 27-3-2008
Η Γραμματέας

[Handwritten signature]
Κ. Γιωτα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Αθήνα, Πέμπτη 13 Μαΐου 2010
Αρ. Πρωτ. /ΕΕ- 43/ΣΑΚ

Κεντρικό Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων
Καρύτση 10
10561 Αθήνα

Αξιότιμα Μέλη,

Με την επιστολή αυτή θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι η υπό έγκριση μελέτη ανέγερσης πολυώροφης οικοδομής με υπόγειο και pilotis επί της οδού Λομβάρδου 19 στην περιοχή του Πεδίου Άρεως του Δήμου Αθηναίων αφορά ακίνητο που βρίσκεται παραπλεύρως και έναντι κτιρίων που με τις αποφάσεις ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/111555/3055/11.4.2007 (ΦΕΚ ΑΑΠ 157/29.4.2008) ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/26250/742/23.7.2008 και ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/26349/743/23.7.2008 του Υπουργού Πολιτισμού (ΦΕΚ ΑΑΠ 347/7.8.2008) χαρακτηρίστηκαν μνημεία λόγω «της ιδιαίτερης πολεοδομικής αξίας τους ως μέρη ενός συνόλου μιας μεσοαστικής γειτονιάς του μεσοπολέμου, σημαντικής για την ιστορική εξέλιξη της ιστορίας της πόλης και της αρχιτεκτονικής αυτής περιόδου».

Τα εν λόγω κτίρια (οκτώ συνολικά διώροφες ή τριώροφες κατοικίες) σύμφωνα με το από 2.10.2006, εισηγητικό σημείωμα της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής «συγκροτούν μια ενότητα πολεοδομικής αξίας, που παρουσιάζει ενδιαφέρον από άποψη τόσο περιβαλλοντικής όσο και ιστορικής εξέλιξης. Το σωζόμενο σύνολο, αποτελούμενο από παρόμοια κτίρια υψηλής αρχιτεκτονικής αξίας, διαμορφώνει μια “γειτονιά” του Μεσοπολέμου».

Η ανέγερση επταώροφης οικοδομής παραπλεύρως και έναντι των κτιρίων αυτών υπονομεύει την ενότητα του προστατευόμενου συνόλου και ανατρέπει τον ίδιο το χαρακτήρα του. Επιπλέον, διαταράσσει τη διαμορφωμένη σήμερα στην περιοχή οικιστική κατάσταση. Ειδικότερα, δεν συνάδει με τον τρόπο οικιστικής ανάπτυξης της παρά τον Λόφο Φινοπούλου οικιστικής περιοχής, όπου, σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις, επιτρέπεται η ανέγερση κτιρίων μέχρι τέσσερις ορόφους και ένας ακόμη σε εσοχή 2,50 μ.

Ευελπιστούμε ότι θα λάβετε σοβαρά υπόψη τα παραπάνω και δεν θα εγκρίνετε τη μελέτη ανέγερσης πολυώροφης οικοδομής.

Με εκτίμηση

Γιάννης Μιχαήλ
Πρόεδρος

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ και ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Δ/ΝΣΗ: Πλ. Καρύστη 10 (1^η όροφος)

ΤΗΛ. 210-32.31.312 & 210-32.20.754

ΦΑΞ: 210- 32.20.754

Κ.

ΑΘΗΝΑ 3. 5.10...

ΠΡΟΣ Δημήτριο Τσιλαμπούρη
Κ. Μαρίνα Ασφακοπούλου

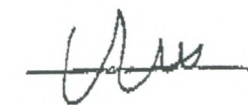
ΦΑΞ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ: 210-3629353

ΘΕΜΑ: Ανέχρηση... παλαιογραφής... οικοδομής... στην...
..... Νομ. βάρ. δου... 19... και... Ασωπία... 9... στο... Πεδίο... Α.ρ.ε.ω.ς

Σας πληροφορούμε ότι το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων . θα
συνεδριάσει στις ... 6.5.10..... ημέρα ... Πέμπτη.....
και ώρα ... 15:00... στο Αμφιθέατρο του Υπουργείου Πολιτισμού, στην οδό
Μπουμπουλίνας 20 (όπισθεν Πολυτεχνείου), στην Αθήνα.

Το παραπάνω θέμα, για το οποίο ενδιαφέρεστε, θα συζητηθεί στις 17:50
περίπου.

Η Γραμματέας του ΚΣΝΜ

Πακούση Παυγία

ΜΑΤΙΝΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΣΙΝΑ 30 - 10672 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210.36.35.137 - FAX 210.36.29.353
e-mail: gpadim@ath.forthnet.gr

Δ/ΝΣΗ ΝΕΩΤ. & ΣΥΓΧΡΟΝ.
ΑΡΧΙΤΕΚΤ. ΚΛΗΡΟΝ.
ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 36179/821
ΗΜΕΡΟΜ.: 19-4-10
ΤΜΗΜΑ:
ΧΡΕΩΣΗ:

Προς τη Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

ΑΙΤΗΣΗ

Δημητρίου Τσιαμπούρη, και

Ματίνας Ασημακοπούλου, κατοίκων Αθηνών (Λομβάρδου 15)

Θέμα: Όροι δόμησης ακινήτου επί της οδού Ασωπίου 9 του Δήμου Αθηναίων (Πεδίο Άρεως)

Κύριοι,

Σας κοινοποιούμε το έγγραφο Οικ/1267/12/12.1.2010 της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών (Τμήμα Α') του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που εκδόθηκε κατόπιν ερωτήματος της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Αθηναίων και αφορά τους όρους δόμησης ακινήτου «παρά τον Λόφο Φινόπουλου», σε θέση ανάλογη προς εκείνη του παρανόμως κατεδαφισθέντος κτιρίου της οδού Ασωπίου 9 στην περιοχή Πεδίου Άρεως του Δήμου Αθηναίων.

Ανεξαρτήτως του δικαιώματος ανέγερσης οιοδήποτε κτιρίου επί του ως άνω ακινήτου [το οποίο αμφισβητούμε, δεδομένης της υφιστάμενης εκκρεμοδικίας ως προς τον μη χαρακτηρισμό ως μνημείου του κειμένου (και παρανόμως κατεδαφισθέντος) κτιρίου (αρ. κατ. 6342/2009)], ενόψει της υποβληθείσας στην Υπηρεσίας σας από τον ιδιοκτήτη μελέτης κατασκευής στη θέση του επταώροφης οικοδομής με υπόγειο και pilotis, σας ενημερώνουμε με την παρούσα ότι, σύμφωνα με το ως άνω προσκομιζόμενο έγγραφο, ειδικά για την περιοχή γύρωθεν του Λόφου Φινόπουλου ισχύουν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 παρ. 9 του ΓΟΚ 1985, ειδικοί όροι δόμησης, βάσει των οποίων δεν επιτρέπεται η ανέγερση κτιρίου με περισσότερους από πέντε (5) ορόφους, εκ των οποίων ο τελευταίος (πέμπτος) σε εσοχή βάθους 2,50 μ.

Ειδικότερα, η περιοχή του Λόφου Φινόπουλου εμπίπτει σε εκείνες που εξαιρέθηκαν από την εφαρμογή των γενικών διατάξεων του ΓΟΚ 1985 και ισχύουν ως προς αυτήν οι ειδι-

κότερες πολεοδομικές διατάξεις που είχαν θεσπισθεί προηγουμένως (βλ. σχετικά ΣτΕ 1120/2008 και 112/1986 του ΥΠΕΧΩΔΕ που επισυνάπτεται). Σύμφωνα με αυτές, στην περιοχή «παρά τον Λόφο Φινόπουλου» το μέγιστο ύψος καθορίζεται σε 17,50 μ. και ο μέγιστος αριθμός ορόφων σε πέντε, εκ των οποίων ο τελευταίος σε εσοχή, και ειδικότερα σε βάθος 2,50 μ. από το κατακόρυφο επίπεδο της οικοδομικής γραμμής [β.δ. 20-29.7.1968 (ΦΕΚ Δ, 132), σε συνδυασμό με τα άρθρα 1 και 2 του β.δ. της 30.8.-9.9.1955 «περί όρων δομήσεως εν Αθήναις» (ΦΕΚ Α, 249)].

Στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση.

Αθήνα, 19 Απριλίου 2010

Για τους αιτούντες

Με τιμή

Συν.: 2

ΜΑΤΙΝΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΣΙΝΑ 30 - 10672 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210.36.35.137 - FAX 210.36.29.353
e-mail: gpadim@ath.forthnet.gr

Κατατέθηκε το πρωτότυπο με αριθμό καταθέσεως
6342 στις 12 / 11 / 2009
Αθήνα 2009
Αντίγραφο. Ο Γραμματέας

Προς το Συμβούλιο Επικρατείας

ΑΙΤΗΣΗ

1. Δημητρίου Τσιαμπούρη, κατοίκου Αθηνών (Λομβάρδου 15),
2. Σταμάτας Ασημακοπούλου, κατοίκων Αθηνών (Λομβάρδου 15),
3. Αύρας Παπαθανασίου, κατοίκου Αθηνών (Λομβάρδου 4), και
4. Καλλιόπης Κουβά, κατοίκου Αθηνών (Παράσχου 2)

ΚΑΤΑ

του Υπουργού Πολιτισμού, νομίμως εκπροσωπούμενου

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ

της απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/73238/1825/3.9.2009 του Υπουργού Πολιτισμού περί «μη χαρακτηρισμού ως μνημείου του μη υφισταμένου κτιρίου επί της οδού Λομβάρδου 19 & Ασωπίου 9 στην περιοχή του Πεδίου Άρεως του Δήμου Αθηναίων», καθώς επίσης και κάθε συναφούς προς την ανωτέρω, προγενέστερης ή μεταγενέστερης, διοικητικής πράξης ή παράλειψης.

I

1. Με το έγγραφο 2827/2.10.2006 της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής (ΕΝΜΑ) διαβιβάσθηκε στη Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (ΔΙΝΕΣΑΚ) πλήρης φάκελος με θετικό «εισηγητικό σημείωμα» για την υπαγωγή στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 γ' του ν. 3028/2002 εννέα (9) κτιρίων κειμένων στην περιοχή του Πεδίου Άρεως, επί των οδών Λομβάρδου και Μουστοξύδη του Δήμου Αθηναίων, επειδή συγκροτούν μια ενότητα πολεοδομικής αξίας που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από άποψη τόσο περιβαλλοντικής όσο και ιστορικής εξέλιξης.

Στα κτίρια αυτά περιλαμβάνεται το επίδικο, φερομένης ιδιοκτησίας της εταιρείας «Ευθυμίου Χριστόφορος και Σια Ε.Ε.», για το οποίο στο ανωτέρω έγγραφο σημειώνονται τα εξής: «Στη συμβολή των οδών Λομβάρδου 19 & Ασωπίου 9 βρίσκεται ένα διώροφο κτίριο, το οποίο επί της οδού Ασωπίου λόγω της κλίσης του οικοπέδου είναι ισόγειο με ημιυπόγειο. Στο κτίριο τοποθετούνται δύο είσοδοι. Επί της οδού Ασωπίου η είσοδος βρίσκεται σε κεντρική θέση, ενώ επί της οδού Λομβάρδου τοποθετείται έκκεντρα και σε εσοχή. Στον α' όροφο επί της οδού Λομβάρδου ακριβώς πάνω από την είσοδο διαμορφώνεται ένας εξώστης. Στη στέψη του κτιρίου τρέχει ένα γείσο ορθογωνικής διατομής, που προεξέχει αρκετά. Επί της οδού Λομβάρδου τοποθετείται σε μεγάλο τμήμα της όψης, ενώ επί της οδού Ασωπίου χωρίζεται σε επιμέρους τμήματα. Πάνω από τα γείσα υψώνεται το στηθαίο, όπου δημιουργούνται οπές στα αντίστοιχα σημεία. Η βάση του κτιρίου διαμορφώνεται με προεξέχον επίχρισμα τύπου αρτιφισιέλ. Τα εξώφυλλα του ημιυπογείου και του ισογείου είναι γαλλικού τύπου, ενώ του α' ορόφου είναι ρολά. Οι δύο εξώθυρες είναι μεταλλικές. Η εξώθυρα επί της οδού Ασωπίου τοποθετείται σε εσοχή και έχει μαρμαρίνους λαμπάδες με οριζόντιες ραβδώσεις. Στην ίδια όψη υπάρχει και ένας κυκλικός φεγγίτης με περιμετρικό περβάζι και διακοσμητικό κάγκελο. Όλα τα εξωτερικά ανοίγματα πλαισιώνονται με περβάζια μικρής διατομής που διαμορφώνονται στο επίχρισμα».

2. Μολονότι από την εισήγηση της ΕΝΜΑ προέκυπτε emphaticά η ανάγκη κοινής αντιμετώπισης των εννέα (9) κτιρίων της «ίδιας πολεοδομικής ενότητας,... με άμεσο στόχο τη διατήρηση ενός **θύλακα** με υψηλή αρχιτεκτονική, περιβαλλοντική και πολεοδομική αξία», η ΔΙΝΕΣΑΚ προέβη σε αποσπασματική εξέταση ορισμένων κτιρίων, μεταξύ των οποίων και του επιδίκου. Ο φάκελος της υποθέσεως προωθήθηκε μεμονωμένα προς γνωμοδότηση στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων μνημείων (ΚΣΝΜ), με εισήγηση αντίθετη από της Εφορείας, επειδή «έχει αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία της περιόδου του Μεσοπολέμου, αλλά επ' ουδενί λόγω τα στοιχεία αυτά το καθιστούν ένα από τα χαρακτηριστικότερα δείγματα της εποχής του στην Αθήνα».

3. Το ΚΣΝΜ στη συνεδρίασή του 20/21.6.2007 δέχθηκε την αρνητική εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ και στη συνέχεια εκδόθηκε η απόφαση 62738/1699/22.8.2007 του

Υπουργού Πολιτισμού περί μη χαρακτηρισμού του ως μνημείου. Ακολούθησε η α-
δεία κατεδάφισης 1516/19.9.2007 της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Αθη-
ναίων, ενώ η άδεια για την ανέγερση νέας επταώροφης οικοδομής στη θέση του
κατεδαφιζόμενου κτιρίου είχε εκδοθεί από το έτος 2006 (αρ. αδείας 1865/2006).

4. Κατόπιν προσφυγής των τριών πρώτων από εμάς εκδόθηκε η απόφαση
887/2008 του Δικαστηρίου Σας. Με αυτήν ακυρώθηκε η πράξη περί μη χαρακτηρι-
σμού 62738/1699/22.8.2007 του Υπουργού Πολιτισμού, ως πλημμελώς αιτιολογη-
μένη. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι *«αν και από την εισήγηση της αρμόδιας Εφορείας,
γίνεται επίκληση συγκεκριμένων στοιχείων τα οποία θεμελιώνουν τον ιδιαίτερο χα-
ρακτήρα των εννέα (9) κτηρίων ως οικιστικού συνόλου χρήζοντος προστασίας, επε-
λέγη η μεμονωμένη αντιμετώπιση καθενός από αυτά, χωρίς να διαλαμβάνεται αι-
τιολογημένη κρίση αν τα εννέα αυτά μοντέρνα μικροαστικά κτήρια της μεσοπολε-
μικής περιόδου, ενόψει των ανωτέρω συγκεκριμένων στοιχείων, τα οποία προσ-
δίδουν στα κτίσματα αυτά ιδιαίτερη ιστορική, κοινωνική, αρχιτεκτονική και πολε-
οδομική σημασία, αποτελούν ένα ενιαίο οικιστικό σύνολο που χρήζει προστασίας,
αλλά και χωρίς να τεκμηριώνεται η αποσπασματική αντιμετώπιση του επίδικου κτη-
ρίου»*. Με την ίδια απόφαση ακυρώθηκαν ως συναφείς η (υλοποιηθείσα εντωμετα-
ξύ ενμέρει) άδεια κατεδάφισης 1516/2007 της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου
Αθηναίων και η πρωθυστέρως εκδοθείσα άδεια οικοδομής 1865/2006 της ίδιας Υ-
πηρεσίας.

5. Λίγο μετά τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης του Δικαστηρίου Σας
εκδόθηκαν οι αποφάσεις ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/111555/3055/2008 (ΦΕΚ ΑΑΠ
157/29.4.2008), ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/26250/742/2008 & ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/26349/743/2008
(ΦΕΚ ΑΑΠ 347/7.8.2008) του Υπουργού Πολιτισμού με τις οποίες τα υπόλοιπα οκτώ
(8) κτίρια που αναφέρονταν στην εισήγηση της ΕΝΜΑ χαρακτηρίσθηκαν ως μνημεία
λόγω *«της ιδιαίτερης πολεοδομικής τους αξίας ως μέρη ενός συνόλου μιας μεσοα-
στικής γειτονιάς του Μεσοπολέμου, σημαντικής για την ιστορική εξέλιξη της ιστορί-
ας της πόλης και της αρχιτεκτονικής αυτής περιόδου»*.

6. Κατά την αναπομπή της υποθέσεως στη Διοίκηση, για νέα νόμιμη κρίση,
συνέβησαν τα εξής:

α) Η ΔΙΝΕΣΑΚ, αντί συμμορφώσεως προς το σκεπτικό και το διατακτικό της δικαστικής απόφασης, προώθησε προς έγκριση στο ΚΣΝΜ την υποβληθείσα από την ιδιοκτήτρια εταιρεία (νέα) μελέτη «ανέγερσης πολυώροφης οικοδομής (υπόγειο, pilotis και επτά όροφοι) στο οικόπεδο στη συμβολή των οδών Λομβάρδου 19 & Ασωπίου 9». Η υπόθεση περιλήφθηκε στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης 7/5.3.2009 του ΚΣΝΜ με θετική εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ. Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης εμφανισθήκαμε διαμαρτυρόμενοι για τη στρέβλωση της απόφασης του Δικαστηρίου Σας και ταυτόχρονα καταθέσαμε επίκαιρες επιστολές της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ και του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (έγγράφο 1607/5.3.2009), με τις οποίες στηλιτεύονταν η επιλογή της Διοίκησης να μη συμμορφωθεί προς το σαφές περιεχόμενο της δικαστικής απόφασης. Όπως ενημερωθήκαμε από τη Γραμματεία, το Συμβούλιο ανέβαλε τη λήψη απόφασης επί του θέματος «προκειμένου να ληφθεί υπόψη η υπ' αριθμόν 887/2008 απόφαση του ΣτΕ» (πρακτικό ΚΣΝΜ 7/ θέμα 7/5.3.2009).

β) Το θέμα επανήλθε, τροποποιημένο, στη συνεδρίαση 19/25.6.2009 του ΚΣΝΜ: «Χαρακτηρισμός ή μη του **μη** υφιστάμενου κτηρίου επί της οδού Λομβάρδου 19 & Ασωπίου 9..., μετά από την έκδοση της απόφασης 887/2008 του ΣτΕ». Το Συμβούλιο κατά τη συνεδρίαση αυτή, αποδεχόμενο την αρνητική εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ, γνωμοδότησε ομόφωνα «*υπέρ του μη χαρακτηρισμού του εν θέματι κτιρίου, διότι ούτε ως μεμονωμένο κτίσμα διέθετε τα ιδιαίτερα αξιόλογα εκείνα χαρακτηριστικά τα οποία να αιτιολογούν το χαρακτηρισμό του ως μνημείου από το ΥΠΠΟ, αλλά ούτε διέθετε κάποιο άλλο χαρακτηριστικό από αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, ιστορικής, κοινωνικής, καλλιτεχνικής άποψης, το οποίο να το συνδέει με τα υπόλοιπα κτίρια της περιοχής που έχουν χαρακτηριστεί ως μνημεία από το ΥΠΠΟ, ώστε να θεωρηθεί μέρος της πολεοδομικής ενότητας*».

γ) Ο Υπουργός Πολιτισμού, με βάση την ανωτέρω γνωμοδότηση, εξέδωσε την απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/73238/1825/3.9.2009 περί μη χαρακτηρισμού ως μνημείου του επιδίκου «μη υφισταμένου» κτιρίου.

II

Ήδη προσφεύγουμε νομότυπα και εμπρόθεσμα ενώπιον του Δικαστηρίου Σας, με προφανές έννομο συμφέρον ως περίοικοι, και ζητούμε την ακύρωση της

απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/73238/1825/3.9.2009 του Υπουργού Πολιτισμού περί μη χαρακτηρισμού ως μνημείου «του μη υφισταμένου» επιδίκου κτιρίου, καθώς επίσης και κάθε συναφούς προγενέστερης ή μεταγενέστερης πράξης ή παράλειψης, για τους ακόλουθους νόμιμους και βάσιμους λόγους:

III

1. Στο άρθρο 24 παρ. 1 και 6 Συντ. ορίζεται ότι η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος «αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός» και ότι για τη διαφύλαξή του η Πολιτεία έχει υποχρέωση να λαμβάνει προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα, στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Σύμφωνα, εξάλλου, με τη Διεθνή Σύμβαση της Γρανάδας για την «προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης» που κυρώθηκε στη χώρα μας με το άρθρο πρώτο του ν. 2039/1992, η «αρχιτεκτονική κληρονομιά» περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

- α) τα «μνημεία», στα οποία κατατάσσεται «κάθε κατασκευή ιδιαίτερα σημαντική λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού της ενδιαφέροντος...», και
- β) τα «αρχιτεκτονικά σύνολα», δηλαδή «ομοιογενή σύνολα αστικών... κατασκευών, σημαντικών λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού τους ενδιαφέροντος, συναφή μεταξύ τους, ώστε να σχηματίζουν ενότητες, που να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά» (άρθρο 1).

Από τα ανωτέρω ανακύπτει, επομένως, συνταγματική υποχρέωση του Κράτους να λαμβάνει, δια των οργάνων του, θετικά μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία των ανωτέρω πολιτιστικών αγαθών, στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντός τους και στον αποκλεισμό κάθε υποβάθμισης ή αλλοίωσής τους, ώστε να μπορεί να εξασφαλίζεται η προστασία τους στο διηνεκές (ΣτΕΟλ. 2801/1991, 1517/1993). Τέτοια αγαθά αποτελούν όχι μόνο μεμονωμένα κτίρια, αλλά και κτίρια που δημιουργούν από κοινού ενιαίο οικιστικό σύνολο το οποίο μπορεί να έχει ιδιαίτερο ιστορικό, αρχαιολογικό, καλλιτεχνικό, επιστημονικό, κοινωνικό ή τεχνικό ενδιαφέρον.

2. Στην επίδικη υπόθεση, όπως προαναφέρθηκε (υπό Ι), η Διοίκηση αναγνώρισε στην περιοχή του Πεδίου Άρεως την ύπαρξη ενός οικιστικού συνόλου με αυτά

τα χαρακτηριστικά και προέβη στην έκδοση των σχετικών αποφάσεων για την προστασία και τη διατήρησή του (υπό 1.5). Οκτώ από τα εννέα συνολικά κτίρια που περιελάμβανε η πρόταση της ΕΝΜΑ χαρακτηρίστηκαν ειδικότερα ως μνημεία, όχι γιατί κάθε ένα από αυτά αποτελούσε ένα ιδιαίτερα αξιόλογο δείγμα του μοντέρνου αρχιτεκτονικού κινήματος, αλλά λόγω «της ιδιαίτερης πολεοδομικής τους αξίας ως *μέρη ενός συνόλου μιας μεσοαστικής γειτονιάς του Μεσοπολέμου*».

Μέρος της ίδιας «πολεοδομικής ενότητας» αποτελούσε, κατά την ΕΝΜΑ, και το επίδικο κτίριο. Η απόσπασή του εκ των υστέρων από αυτήν, με την προσβαλλόμενη πράξη, ερείδεται σε προσχηματική και αντιφατική αιτιολογία. Προσχηματική, διότι το ΚΣΝΜ, γνωρίζοντας ήδη την πρόθεση του ιδιοκτήτη να ανεγείρει επταώροφη οικοδομή με υπόγειο και pilotis στο χώρο του επιδίκου κτιρίου, διατύπωσε την άρνησή του για τον χαρακτηρισμό, χρησιμοποιώντας όρους όλως γενικούς και αόριστους («το κτίριο δεν διαθέτει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να το καταστήσουν μνημείο..., δεν ανήκει στο σύνολο από πλευράς μορφολογίας, πολεοδομίας και ιστορικότητας, ...»). Αντιφατική, διότι η διαπίστωση ότι «δεν διαθέτει κανένα στοιχείο το οποίο να το συνδέει με τα υπόλοιπα κτίρια της περιοχής και, κατά συνέπεια, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μέρος μιας πολεοδομικής ενότητας με τα υπόλοιπα κτίρια, λόγω της χωροθέτησής του, του μεγέθους του και των επιμέρους χαρακτηριστικών του», δεν ευθυγραμμίζεται με την προηγούμενη εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ για το υφιστάμενο ακόμη τότε κτίριο στη συμβολή των οδών Λομβάρδου 19 & Ασωπίου 9, κατά την οποία το κτίριο «έχει αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία της περιόδου του Μεσοπολέμου, αλλά επ' ουδενί λόγω τα στοιχεία αυτά το καθιστούν ένα από τα χαρακτηριστικότερα δείγματα της εποχής του στην Αθήνα» (παραπάνω, υπό 1,2).

Εφόσον υπήρχε ήδη «ομολογία» της Διοίκησης ότι το επίδικο διέθετε επαρκή στοιχεία που το συνδέουν με την υπό διατήρηση «μεσοαστική γειτονιά του Μεσοπολέμου», η νέα (αντίθετη) κρίση της έπρεπε τουλάχιστον να βασίζεται σε μια προσεκτικότερη και διεισδυτικότερη εξέταση των παραμέτρων της υπόθεσης και, κυρίως, να δίδει πειστική απάντηση για τις «αναθεωρημένες» επί του ζητήματος απόψεις της. Κάτι τέτοιο ωστόσο δεν συνάγεται από το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης περί μη χαρακτηρισμού, αλλά ούτε και από τα στοιχεία

στα οποία αυτή στηρίχθηκε και, ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη πράξη είναι πλημμελώς, άλλως ανεπαρκώς αιτιολογημένη.

Περαιτέρω, η κατά τα ως άνω υποστηριζόμενη ανομοιογένεια του επιδίκου κτιρίου από άποψη χωροθέτησης, μεγέθους και επιμέρους χαρακτηριστικών σε σχέση με τα υπόλοιπα οκτώ κτίρια **ανατρέπεται από αδιαμφισβήτητα πραγματικά δεδομένα**: Το επίδικο τοποθετείται στην ίδια οδό με τα έξι από τα οκτώ χαρακτηρισμένα κτίρια του οικιστικού συνόλου. Τα περισσότερα μάλιστα από αυτά τα κτίσματα κείνται στο συγκεκριμένο τμήμα της οδού Λομβάρδου μεταξύ των οδών Μουστοξύδη και Ασωπίου. Επιπλέον, η γωνιακή θέση του επιδίκου είναι ιδιαίτερα προνομιακή και σημαντική για την ανάδειξη του ιστορικού συνόλου, αφού έναντι αυτού βρίσκονται δύο από τα διατηρητέα κτίρια (Λομβάρδου 20 και 22), στο δε μέτωπό του επί της οδού Ασωπίου γειτνιάζει με τον παρακείμενο Λόφο Φινοπούλου. Ως προς τα επιμέρους χαρακτηριστικά του και τις ομοιότητές τους με εκείνα των υπολοίπων κτιρίων είναι εύγλωττη η εισήγηση της ΕΝΜΑ που συντάχθηκε κατόπιν αυτοψίας διενεργηθείσης επί του κτιρίου πριν από την κατεδάφισή του. Κανένα από τα στοιχεία αυτά δεν αντικρούεται από νεώτερα αντίθετα, προφανώς διότι δεν υφίστανται τέτοια στοιχεία.

Υπό τα ως άνω δεδομένα, η προσβαλλόμενη πράξη περί μη χαρακτηρισμού είναι ακυρωτέα ως ερειδόμενη σε ελλιπή, πλημμελή, αντιφατική και παράνομη αιτιολογία.

3. Η αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης ελέγχεται ως αντιφατική και κατά το μέρος που αναφέρεται στην παλαιότητα του επιδίκου κτιρίου. Άνκαι το στοιχείο αυτό δεν είναι ουσιώδες για το χαρακτηρισμό του ή μη -αφού, ανεξαρτήτως της περιόδου κατασκευής του, το κτίριο δύναται να διαθέτει αρχιτεκτονικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά που το καθιστούν αναπόσπαστο τμήμα του προστατευόμενου ενιαίου οικιστικού συνόλου- είναι εμφανής η προχειρότητα με την οποία εξετάσθηκε το ζήτημα από τη Διοίκηση και η πλήρης σύγχυση υπό την οποία αυτή τελούσε κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης. Ειδικότερα, ενώ στην από 27.5.2009 εισήγηση της ΔΙΝΕΣΑΚ αναφέρεται ότι το κτίριο «δεν διέθετε πέραν της χρονολογίας κατασκευής του κανένα άλλο στοιχείο το οποίο να το συνδέει με τα υπόλοιπα κτίρια της περιοχής» και ότι «πρόκειται περί μιας κακής έως και αδιάφορης

κατασκευής της εποχής του μεσοπολέμου», το ΚΣΝΜ θεώρησε ότι το ίδιο κτίριο είναι «μεταπολεμικό».

4. Η προσβαλλόμενη πράξη ερείδεται επί εσφαλμένης νομικής προϋποθέσεως, καθόσον για την κρίση περί χαρακτηρισμού ή μη του επίδικου συνεκτιμήθηκε η πραγματική του κατάσταση και, συγκεκριμένα, το γεγονός της επελθούσης εντωμεταξύ παράνομης κατεδάφισής του και, συναφώς, της «αδυναμίας» αποκατάστασής του. Ας σημειωθεί εδώ ότι στο άρθρο 9 της Σύμβασης της Γρανάδας ορίζεται ότι «κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται, στα πλαίσια των δικών του εξουσιών, να εξασφαλίσει τη λήψη κατάλληλων μέτρων ...ώστε να αντιμετωπισθούν οι παραβάσεις της νομοθεσίας περί προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Αυτά τα μέτρα μπορούν να επιβάλλουν, κατά περίπτωση, στους υπαίτιους ... την αποκατάσταση της αρχικής κατάστασης του προστατευόμενου ακινήτου». Υπ' αυτή την έννοια, λοιπόν, η παράνομη κατεδάφιση κτιρίου αποτελεί εμπόδιο για την έκδοση πράξης χαρακτηρισμού του ως διατηρητέου, καθόσον ο υπαίτιος (δημόσιο ή ιδιώτης) μπορεί να υποχρεωθεί ευθέως στην αποκατάστασή του (πρβλ. ΣτΕ 3178/2009). Μη ορθώς επομένως δόθηκε έμφαση, κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης περί μη χαρακτηρισμού, στο γεγονός ότι το επίδικο ήταν πλέον «μη υφιστάμενο». Συντρέχει ως εκ τούτου, περίπτωση ακυρώσεως λόγω νομικής πλάνης.

5. Σε κάθε περίπτωση, ο δια της προσβαλλομένης υπουργικής απόφασεως μη χαρακτηρισμός του ενός μόνο εκ των εννέα (9) συνολικά κτιρίων που κατά την εισήγηση της ΕΝΜΑ αποτελούν ομοιογενές προστατευτέο οικιστικό σύνολο, έπρεπε να στηρίζεται σε ακλόνητα αποδεικτικά στοιχεία. Διότι, ακόμη και αν το επίδικο δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις ένταξής του σε αυτήν την προστατευόμενη «μεσοαστική γειτονιά του Μεσοπολέμου», έπρεπε τουλάχιστον να είχε εκτιμηθεί ειδικά, ενόψει της θέσης και των ειδικότερων μορφολογικών χαρακτηριστικών του, η σημασία του για την καλύτερη ανάδειξη και την προστασία της συγκεκριμένης υπό διατήρηση πολεοδομικής ενότητας (π.χ. ως κτίριο συνοδείας κ.λπ.).

Για τους λόγους αυτούς

και όσους επιφύλασσόμαστε να προσθέσουμε νομότυπα και εμπρόθεσμα

ΖΗΤΟΥΜΕ

Να γίνει δεκτή η παρούσα αίτηση ακυρώσεως.

Να ακυρωθεί η απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/73238/1825/3.9.2009 του Υπουργού Πολιτισμού περί μη χαρακτηρισμού ως μνημείου του μη υφισταμένου κτιρίου επί της οδού Λομβάρδου 19 & Ασωπίου 9 στην περιοχή του Πεδίου Άρεως του Δήμου Αθηναίων, καθώς επίσης και κάθε συναφής προγενέστερη ή μεταγενέστερη διοικητική πράξη ή παράλειψη.

Να καταδικασθούν οι αντίδικοι στην ενγένει δικαστική μας δαπάνη.

Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 2009

Η πληρεξούσια δικηγόρος

ΜΑΤΙΝΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΣΙΝΑ 30 - 106 72 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 210 3635137 - FAX: 210 3629353